

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 23-24 stycznia 2014 r. na kierunku „filologia polska”
prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego
i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjo-
narnych i niestacjonarnych na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii Pomorskiej w
Słupsku**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Joanna Pyszny – członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz – ekspert PKA

dr hab. Joanna Wójcik – ekspert PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Agnieszka Szyndler – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filologia polska” prowadzonym na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii Pomorskiej w Słupsku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1) Strategia rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku została przyjęta Uchwałą Senatu Nr R/0004/24/13 z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku do 2020 r.* Strategia została określona na lata 2013-2020, przedstawiono w niej w niej misję i wizję Uczelni. Poprzednio obowiązująca uchwała Nr R/0004/49/11 z dnia 30 listopada 2011 r. wyznaczała strategię rozwoju na lata 2011-2015. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału wraz z listą obecności w powyższych sprawach. Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane.

Zasadnicze cele strategiczne Akademii Pomorskiej to: uzyskanie statusu uniwersytetu, zapewnienie wysokiej jakości procesu naukowo-dydaktycznego, wzmocnienie potencjału badawczego, rozwój współpracy z otoczeniem. Misją Uczelni jest realizacja procesu dydaktycznego gwarantującego wysoki poziom kształcenia, dbanie o najwyższą jakość badań naukowych oraz zdobywanie umiejętności i postaw zgodnych z tradycją historyczną i wymogami współczesnego rynku.

Strategia i misja Wydziału Filologiczno-Historycznego zostały określone uchwałą Rady Wydziału Nr WFH/02/13/14 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Wydziału Filologiczno-Historycznego w Słupsku na lata 2013-2020.* Strategiczne kierunki rozwoju Wydziału obejmują działania spójne z celami strategicznymi Uczelni, takimi jak doskonalenie procesu kształcenia, bieżące kształtowanie programu kształcenia, uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, doskonalenie i podwyższanie kwalifikacji własnej kadry, organizacja i udział w konferencjach naukowych, współpraca ze środowiskiem zewnętrznym, rozwój infrastruktury. Swoją misję Wydział realizuje podejmując działania, by ofertę dydaktyczną dostosować do wymagań współczesnego rynku pracy, zapewnić swoim pracownikom rozwój naukowy i możliwość prowadzenia badań naukowych o wysokiej jakości z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Realizowana obecnie koncepcja kształcenia na kierunku „filologia polska” jest powiązana z misją i strategią Uczelni i Wydziału dzięki odpowiedniej konstrukcji programu studiów umożliwiającego przekazywanie w procesie kształcenia polonistycznej i ogólnohumanistycznej wiedzy i umiejętności, trosce o dostosowywanie celów i efektów kształcenia do zmieniających się wymogów rynku pracy (m.in. przez odpowiedni dobór aplikacyjnych specjalizacji oferowanych na studiach I i II stopnia) oraz prowadzeniu przez pracowników Instytutu Polonistyki szeroko zakrojonych badań naukowych.

Na kierunku filologia na studiach I stopnia każdy rocznik realizuje obecnie inny program i inny zestaw specjalności, co dowodzi dużej możliwości elastycznego kształtowania oferty kształcenia.

2) W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku filologia polska biorą udział przede wszystkim interesariusze zewnętrzni. Opracowywanie programów studiów prowadzonych w Instytucie Polonistyki należało do ubiegłego roku akademickiego, zgodnie z regulaminem Instytutu Polonistyki (IP), do zadań zastępcy dyrektora i odbywało się przy udziale kierowni-

ków zakładów i nauczycieli prowadzących zajęcia z danego modułu/przedmiotu, przygotowujących poszczególne sylabusy. Obecnie prace nad nowymi programami oraz korektą programów już realizowanych prowadzą zespoły doraźnie powoływane przez dyrektora IP, które projekty programów przedstawiają do analizy Instytutowej Komisji ds. Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, powołanej 20 czerwca 2013 r. W skład Komisji Instytutowej wchodzi przedstawiciele studentów. Projekty i znaczące korekty programów są przekazywane do zatwierdzenia Radzie IP, a następnie Wydziałowej Komisji ds. WSZJK.

Wpływ przedstawicieli pracodawców na formułowanie efektów kształcenia wynika przede wszystkim ze stałych, niesformalizowanych kontaktów z otoczeniem gospodarczo-społecznym, głównie z pracownikami instytucji, w których studenci odbywają praktyki pedagogiczne i specjalnościowe. Do interesariuszy zewnętrznych, z którymi Instytut Polonistyki utrzymuje stałą współpracę, należą: Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku, Słupski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku, Lęborskie Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna w Ustce, Gminny Ośrodek Kultury w Dębnicy Kaszubskiej, Redakcja Dziennika Bałtyckiego w Kościerzynie, Dom Kultury w Goleniowie, Młodzieżowy Dom Kultury w Słupsku, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, słupskie szkoły podstawowe, gimnazjalne i średnie oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku. Zgodnie z informacją pojawiającą się w programie kształcenia filologii polskiej I i II stopnia oraz w raporcie samooceny, program uzyskał pozytywną opinię interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, aczkolwiek władze Instytutu Polonistyki przedstawiły jedynie dwa oficjalne dokumenty potwierdzające, że Instytut przeprowadził konsultacje zewnętrzne w ramach programu nauczania na kierunku filologia polska, specjalność językoznawczo-redaktorska – opiniodawcami byli dziennikarze reprezentujący lokalną prasę i radio. W analizie SWOT, zawartej w przedstawionym projekcie Strategii Instytutu Polonistyki AP w Słupsku, dyrekcja Instytutu jako słabą stronę postrzega jednak niedostateczne skorelowanie oferty dydaktycznej z aktualnymi potrzebami rynku pracy, wskazując jednocześnie możliwość rozszerzenia – poprzez współpracę z lokalnymi instytucjami kultury i oświaty - oferty kształcenia ukierunkowanej na młodzież z regionu Pomorza.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest powiązana z elementami misji i strategii Uczelni i Wydziału.
- 2) W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku filologii polska uczestniczą głównie interesariusze wewnętrzni, kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają jak dotąd charakter niesformalizowany, a zasady udziału interesariuszy zewnętrznych w tym procesie dopiero się kształtują.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Efekty kształcenia zakładane przez jednostkę na studiach I i II stopnia na ocenianym kierunku są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji; zostały zostały zdefiniowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, przyporządkowane efektom obszarowym i ujęte w tabelaryczne zestawienie zgodnie z wymogami ministerialnymi. Wskazują one na kompleksowość myślenia o kierunku i wyraziście definiują jego tożsamość, szczególny nacisk kładąc na powiązanie programu kształcenia z położeniem geograficznym i kulturowym Akademii Pomorskiej oraz obecność Uczelni i jej absolwentów w regionie przez dostosowywanie oferty edukacyjnej, a także działalności badawczej i kulturotwórczej do potrzeb społeczności lokalnej. Wiąże się to ściśle z zainteresowaniami naukowymi kadry – w strukturze Instytutu Polonistyki działa Zakład Antropologii Literatury i Badań Kaszubsko-Pomorskich oraz Pracownia Kultury Literackiej Pomorza. Efekty kierunkowe na pierwszym stopniu filologii polskiej wykazują specyfikę kierunku, uwzględniając wiedzę z zakresu historii, kultury i literatury Kaszub i Pomorza, nabywaną również podczas realizacji specjalności pomoroznawstwo na stopniu drugim.

Cele, efekty i treści kształcenia zostały rozpisane na nauczane przedmioty i zebrane w blok modułów ogólnopolonistycznych (po 17 przedmiotów na obu poziomach kształcenia) oraz w bloki modułów specjalnościowych do wyboru (od 8 do 12 przedmiotów zależnie od specjalności i poziomu kształcenia), którym przyporządkowano przedmiotowe efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji oraz liczbę punktów ECTS. Zostały one określone w sylabusach przygotowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego przedmiotu (przyjęto założenie o zrównaniu modułu i przedmiotu). Efekty kształcenia przypisane danym modułom tworzącym program studiów na kierunku filologia polska na obu poziomach kształcenia, a także przedmiotom z zakresu poszczególnych specjalności, są spójne z założonymi efektami kierunkowymi i zgodne z wymaganiami formułowanymi dla obszaru nauk humanistycznych. Cele i efekty kształcenia realizowane na kierunku filologia polska w ramach specjalności nauczycielskiej zgodne są z obowiązującymi przepisami zawartymi w *Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17.01.2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Po zaliczeniu bloków zajęć w zakresie psychologiczno-pedagogicznym oraz dydaktycznym absolwent ocenianego kierunku jest przygotowany od strony teoretycznej i praktycznej do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego.

Analiza macierzy pokrycia efektów kierunkowych i przedmiotowych dla obu poziomów kształcenia na kierunku filologia polska (załącznik 1.4 Raportu IP) pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom, w tym przedmiotom specjalnościowym i praktykom, efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Specyficzne dla kierunku efekty realizowane są wielokrotnie w poszczególnych przedmiotach. (Przedstawiona w wymienionym załączniku macierz studiów I stopnia dotyczy tylko programu kształcenia

z nowymi specjalnościami: kultura literacka i językoznawczo-redaktorska, zgodnie z planem studiów obowiązującym od 2013/2014).

Trzeba jednak stwierdzić, że dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia założonych dla poszczególnych przedmiotów sporządzona została niestaranie. W jej skład wchodzi: sylabusy zamieszczone w załączniku 6.1 *Programy kształcenia IP* (tu dwa dokumenty odnoszące się odpowiednio do pierwszego i drugiego poziomu kształcenia: *Programy SPS* i *Programy SDS*, programy kształcenia zawierają także plany studiów i niektóre sylabusy) oraz załącznik 6.2 *Sylabusy przedmiotów IP* (tu dokumenty odnoszące się odpowiednio do pierwszego i drugiego poziomu kształcenia: *Sylabusy IP SPS* i *Sylabusy IP SDS* oraz *Sylabusy spoza kierunku filologia polska*). W przedstawionych dokumentach panuje nieporządek, sylabusy umieszczone w załączniku *Programy kształcenia IP* porównane z sylabusami zawartymi w załączniku 6.2 *Sylabusy przedmiotów IP* nie zawsze są ze sobą zbieżne. Pojawiają się też różnice między punktacją ECTS, formą zajęć i przypisaną jej liczbą godzin w sylabusach (zawartych w załącznikach 6.1 i 6.2) a tymi samymi parametrami przedmiotu zawartymi w planie studiów (zał. 6.1); różnice widoczne są też, gdy zestawimy dane sylabusu z macierzą.

Na przykład: na studiach II stopnia efekt K_W10 (student „orientuje się w dynamice rozwoju procesu historycznoliterackiego, zna tematy i idee pisarskie ze szczególnym uwzględnieniem literatury najnowszej”) realizowany jest według macierzy (zał. 1.4 *Matryce efektów kształcenia IP*) przez moduł *Komunikacja językowa*, tymczasem zgodnie z przedstawionym sylabusem przedmiot ten ma charakter językoznawczy i w treściach programowych nie zawiera omówienia procesu historycznoliterackiego ani dotyczących tych zagadnień lektur. Zgodnie z sylabusem (zał. 6.1 *Programy kształcenia IP*) przedmiot wyceniony został na 3 punkty (30 h ćwiczeń i 15 h wykładu), według zaś planu studiów w tym samym załączniku (zał. 6.1 *Programy kształcenia IP*) przedmiotowi przypisano 4 punkty (30 h ćwiczeń, bez wykładu). Podobne nieścisłości pojawiają się w module *Współczesne zjawiska literackie* na studiach II stopnia: według planu studiów (zał. 6.1 *Programy kształcenia IP*) obejmuje on 15 h wykładu za 4 punkty, co zgadza się z sylabusem z zał. 6.2 (*Sylabusy przedmiotów IP*), ale przeczy informacjom zawartym w sylabusie przedmiotu zawartym w tym samym załączniku co plany studiów (zał. 6.1 *Programy kształcenia IP*), w którym 3 punkty przypisane zostały 15 h wykładu i 30 h ćwiczeń. W wypadku tego przedmiotu macierz (zał. 1.4 *Matryce efektów kształcenia IP*) została uzupełniona zgodnie z sylabusem z zał. 6.1. Sylabusy tego przedmiotu umieszczone w dwóch dokumentach (zał. 6.1 i zał. 6.2) różni też zestaw treści kształcenia oraz lista lektur.

Przedstawiona ZO dokumentacja przynosi także inne dowody świadczące o niestaranym jej przygotowaniu. Zgodnie z opisem pojawiającym się w tabeli efektów kierunkowych dla studiów I stopnia (załącznik 2 Raportu IP) efekt kształcenia KW_09 brzmi: student „w zależności od wybranej specjalizacji zawodowej ma podstawową wiedzę z zakresu: - dy-

daktyki języka polskiego w szkole podstawowej; - zagadnień dotyczących teatru i filmu; - pracy redaktorsko-edytorskiej”. W macierzy natomiast (zał.1.4. Raportu IP) efekt kierunkowy KW_09 został zapisany inaczej: „w zależności od wybranej specjalizacji zawodowej ma podstawową wiedzę z zakresu: - dydaktyki języka polskiego w szkole podstawowej; - zagadnień dotyczących kultury literackiej; - zagadnień dotyczących językoznawstwa oraz pracy redaktorsko-edytorskiej”. Można przypuszczać, że uchwalone w 2012 roku efekty kształcenia nie uwzględniają specjalności do wyboru zgodnych z planem studiów realizowanym na studiach I stopnia od roku 2013.

W macierzy efektów kształcenia na studiach II stopnia (zał. 1.4. Raportu IP) brak określenia efektów kształcenia dla przedmiotów: *Seminarium magisterskie, Problemy filmoznawstwa i Teatrologia*, a także przedmiotów wchodzących w skład specjalności „kultura współczesna”: *Postkolonialne interpretacje tekstów, Problemy współczesnego teatru, Problemy współczesnego filmu.. Język obcy nowożytny* nie realizuje według macierzy efektu KW_05 („zna w stopniu odpowiadającym poziomowi B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego terminologię literaturoznawczą i/lub językoznawczą w wybranym języku obcym”). W pojedynczych przypadkach rysują się dysproporcje w dystrybucji odniesień efektów modułowych do kierunkowych: z niewielką liczbą tych pierwszych w *Poetyce kulturowej* kontrastuje bardzo liczna ich obecność w przedmiocie *Homoliteratura*. W macierzy pominięto przedmioty należące do specjalności nauczycielskiej: *Wprowadzenie do pedagogiki, Psychologia ogólna, Podstawy pracy opiekuńczo-wychowawczej w szkole, Socjologia edukacji, Psychologia rozwojowa*.

Dokładna analiza przedstawionych efektów kształcenia dla kierunku filologia polska na obu poziomach ujawnia w pojedynczych przypadkach nieprawidłowości także w przyporządkowaniu kierunkowych efektów kształcenia do efektów obszarowych. Dotyczy to na studiach I stopnia efektu K_U08 („ma podstawowe umiejętności w zakresie wykorzystania wiedzy polonistycznej w działalności związanej z typowymi dziedzinami pracy polonisty”) odniesionego do H1A_U10 („ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”) oraz efektów oznaczonych skrótami: K1A_K01 („potrafi pracować w grupie, przyjmując w niej różne role”) odniesionego do H1A_K01 („rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie”) zamiast do H1A_K02 („potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role”); K1A_K05 („rozumie problematykę etyczną związaną z odpowiedzialnością za rzetelność przekazywanej wiedzy, uczciwość naukową, jest otwarty na argumentację i polemikę”) odniesionego do H1A_K05 („ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy”); K1A_K06 („uczestniczy w życiu naukowym i kulturalnym, korzystając z różnych jego form”) odniesionego do H1A_K05 („ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy”) zamiast do H1A_K06 („uczestniczy w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i różnych jego form”). Nie jest realizowany efekt obszarowy H1A_K01 („rozumie potrzebę uczenia się przez

całe życie”), mimo zaznaczenia jego pokrycia przez efekt K1A_K01 („potrafi pracować w grupie, przyjmując w niej różne role”). Efekt K_W15 („ma rozbudowaną wiedzę o wpływie dzieł literackich na dzieje polskiej kultury”) odniesiony został do H2A_W10 („ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym”); K_U01 („samodzielnie wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje, wykorzystuje i integruje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych”) odniesiony został do H2A_U02 („posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów”) zamiast do H2A_U01 („potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formować na tej podstawie krytyczne sądy”). Efekt kierunkowy K_U04 („umie w stopniu zaawansowanym posługiwać się ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla filologii polskiej”) przyporządkowany został do H2A_U04 („posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych”) – prawdopodobnie w tym wypadku pomyłkowo sięgnięto do opisu efektu kształcenia na studiach I stopnia H1A_U04 („potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych w typowych sytuacjach profesjonalnych”). Efekt K_U12 („ma umiejętności językowe, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego”) nie został z kolei odniesiony do H2A_U11 („ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”). Nie jest realizowany efekt obszarowy H2A_W08 („zna i rozumie [...] konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej”).

Z porównania efektów kształcenia na obu poziomach wynika również, że na studiach II stopnia efekt KW_10 („student orientuje się w dynamice rozwoju procesu historycznoliterackiego [...]”) powtarza dokładnie opis efektu KW_08 z I stopnia („[...] student orientuje się w dynamice rozwoju procesu historycznoliterackiego”), co nie zapewnia pogłębienia wiedzy uzyskanej na I stopniu kształcenia w przypadku kontynuacji studiów na ocenianym kierunku.

Rozbieżności w przedstawionej dokumentacji sylabusów rodzą wątpliwości co do kompleksowego i spójnego przygotowania programu kształcenia. Dokumentacja ta zdecydowanie wymaga przeglądu, uzupełnień i korekt, uzgodnienia punktacji, liczby godzin i form zajęć.

Studenci mają liczne możliwości zapoznania się z efektami kształcenia. Są one zapisane w sylabusach i programach kształcenia dostępnych (także w wersji do pobrania) na stronie internetowej IP oraz platformie „Wirtualny Dziekanat”, a także prezentowane przez pro-

wadzących na pierwszych zajęciach. Taki system informacyjny został uznany przez studentów za właściwy i w pełni zadowalający.

Podczas spotkania z kadrą opinie wyrażone na temat doskonalenia jakości kształcenia dzięki wprowadzeniu Krajowych Ram Kwalifikacji były w większości sceptyczne. Skarżono się na zbyt sformalizowanie i nieelastyczność programów, utrudniające stymulowanie studenta na zajęciach i odbierające studiom ich akademicki charakter. Pracownicy niechętnie też myślą o kształceniu w kategoriach kontraktu podpisywanego ze studentem. Zauważają jednak również pozytywne strony nowego modelu kształcenia: stwierdzono, że KRK wymusiły u nauczycieli autorefleksję nad własną pracą dydaktyczną, pozwoliły też docenić możliwość samodzielnego formatowania prowadzonych przedmiotów podczas pracy nad sylabusami oraz konfrontowania ich z innymi zajęciami, pozytywnie oceniono także uporządkowanie procesu dydaktycznego. Podkreślano jednocześnie obniżający się poziom osób rozpoczynających studia, który jest wynikiem „dewastacji” nauczania w szkole oraz umasowienia kultury, pojawiały się też głosy o konieczności zmniejszania trudności analizowanych na zajęciach tekstów oraz upraszczania treści kształcenia ze względu na niski poziom wiedzy wyniesionej przez studentów ze szkoły.

2) Efekty kształcenia zapisane w matrycach i sylabusach zostały sformułowane w sposób komunikatywny, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji – z zastrzeżeniami i wątpliwościami sformułowanymi powyżej. Sporządzono także matrycę efektów kształcenia.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji założonych efektów kształcenia pozwalający na ocenę stopnia ich osiągnięcia. Jest on ogólnie dostępny, został bowiem przedstawiony w regulaminie studiów, w sylabusach na stronie internetowej, w dokumencie *Zasady oceniania i weryfikowania osiągnięć studenta filologii polskiej w zakresie określonych dla przedmiotów/modułów efektów kształcenia*, jest też omawiany na pierwszych zajęciach. Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty: uwzględniono w nich odniesienia do efektów kierunkowych na danym poziomie oraz założone sposoby ich weryfikacji. Dobór sposobów weryfikacji poziomu osiągnięcia założonych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń, odbywa się dzięki określonym w sylabusach modułów metodom ewaluacji częściowej i sumującej. W czasie wizytacji udostępniono zespołowi oceniającemu częściowe kolokwia, testy, materiały z pisemnych form ewaluacji, a także formularze oceny praktyk oraz protokoły z zaliczenia do przedmiotów. Prace te są archiwizowane dopiero od zeszłego roku akademickiego (zasady archiwizowania zatwierdza Protokół zebrania Rady Instytutu Polonistyki z dn. 20.06.2013). W niektórych przypadkach wątpliwości budzi sposób kontrolowania prac przez prowadzących – często ich uwagi dotyczyły jedynie błędów stylistycznych i interpunkcyjnych, a nie merytorycznej strony wypowiedzi pisemnej studenta.

Efektem kilkumiesięcznej pracy IK ds. WSZJK jest opracowanie *Zasad oceniania i weryfikowania osiągnięć studenta filologii polskiej w zakresie określonych dla przedmiotów/modułów efektów kształcenia* (dokument przedstawiono zespołowi oceniającemu). Za-

proponowany w tym dokumencie system weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wzorcowe kryteria oceniania prac pisemnych i wystąpień ustnych oraz punktową wycenę stopnia osiągnięcia tych efektów. Na wszystkich zajęciach wprowadzono też protokół zaliczeniowy, sporządzony zgodnie z tymi zasadami. Skuteczność przejrzystego i wystandardyzowanego systemu weryfikacji efektów kształcenia pozytywnie ocenili pracownicy oraz studenci na spotkaniach z zespołem PKA.

Monitorowanie praktyk studenckich należy do obowiązków IK ds. WSZJK. Z przedstawionego za rok akademicki 2012/2013 sprawozdania wynika, że przebiegały one zgodnie z zasadami zawartymi w regulaminie, a nauczyciele i opiekunowie praktyk zawodowych wysoko ocenili wiedzę i umiejętności studentów. Zespół Oceniający zwrócił jednak uwagę, że zgodnie z dokumentacją tylko 56% studentów odbywających praktyki miało hospitację przeprowadzoną przez opiekuna praktyk, co przez IK ds. WSZJK zostało uznane za dobry wynik. Poza tym - zdaniem studentów - czas praktyki logopedycznej jest zbyt krótki, aby osiągnąć założone efekty kształcenia.

Końcowym sposobem weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na danym kierunku studiów jest praca dyplomowa (licencjacka i magisterska). Zasady dyplomowania na kierunku filologia określają *Regulamin Studentów AP w Słupsku* z 2012 r., wytyczne Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a zwłaszcza Instytutowej Komisji WSZJK (dokument: *Proces dyplomowania w Instytucie Polonistyki Akademii Pomorskiej w Słupsku*). Tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu (zespół zapoznał się z tegorocznym spisem zatwierdzonych tematów). Praca dyplomowa przed dopuszczeniem do jej obrony musi zostać poddana procedurze antyplagiatowej obowiązującej na Uczelni (zaświadczenia o sprawdzeniu prac przez system okazano zespołowi oceniającemu). Zgodnie z dokumentacją w roku 2012/2013 seminarium magisterskie prowadziły dwie osoby ze stopniem doktora.

Zespołowi oceniającemu przedstawiono wybrane losowo teczki absolwentów, zawierające wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego, oglądowi poddano także karty okresowych osiągnięć studentów. Dokumenty zostały sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Zespół zapoznał się również z losowo wybranymi pracami dyplomowymi, licencjackimi i magisterskimi, obronionymi na filologii polskiej w ostatnich dwóch latach na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Prace te przedstawiały różny poziom merytoryczny i metodologiczny, były zgodne z kierunkiem studiów i specjalnością, zwykle poprawne pod względem stylistycznym i redakcyjnym, oparte na właściwie dobranej bibliografii przedmiotu. W kilku przypadkach pytania na egzaminie dyplomowym zapisane w protokołach nie wykraczały poza zagadnienia związane z pracą. Niektóre z przejranych przez ZO prac uzyskały - zdaniem ekspertów PKA - zawyżoną ocenę, a zjawisko to potwierdziła także analiza przedstawionej dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania. W roku akademickim 2012/2013 na egzaminie magisterskim 17 z 18 osób otrzymało ocenę bardzo dobrą, jedną ocenę dobrą. Na

studiach I stopnia żadna z 41 ocen za egzamin dyplomowy nie zeszła poniżej oceny dobrej. Zawyżanie ocen na egzaminie dyplomowym podkreślono także w sprawozdaniu IK ds. WSZJK, w którym zauważa się, że postawione w recenzjach zarzuty w rodzaju „Brakuje pogłębionej refleksji nad...”, nie mają wpływu na ostateczną bardzo dobrą ocenę pracy.

W przedstawionych dokumentach nie określono wielkości odsiewu. Student rezygnujący ze studiów wypełnia ankietę dotyczącą przyczyn rezygnacji (*Uchwała Senatu AP nr R/0004/27/13 z dnia 29 maja 2013 r.*). Z analizy kilku takich ankiet wynika, że na Wydziale Filologiczno-Historycznym przyczynami odsiewu są wyjazdy studentów za granicę lub problemy zdrowotne, niezaliczenie semestru, zbyt duże wymagania ze strony wykładowców i wysoki poziom trudności zajęć, problemy finansowe oraz brak perspektyw zawodowych. Instytut Polonistyki nie prowadzi jednak osobnych badań dla kierunku filologia polska.

4) Akademia Pomorska monitoruje losy swoich absolwentów w ramach działań programowych Uczelnianej Komisji ds. Ankietyzacji i Ewaluacji (zarządzenie Rektora AP nr RI0210/08/12 z dnia 16 lutego 2012 roku) oraz wdrażania nowych procedur badań ankietowych przeprowadzanych przez Uczelnianą Komisję ds. Ankietyzacji i Ewaluacji (*Uchwała Senatu AP nr RI0004/04/13 z dnia 30 stycznia 2013 roku*). Ankiety, w formie elektronicznej, zostały wprowadzone w roku akademickim 2013/2014 i zawierały pytania o zgodność podjętej pracy z kierunkiem i specjalnością oraz ocenę stopnia przygotowania przez studia do zawodu (zał. 6.4).

Instytut Polonistyki opracował własną krótką ankietę elektroniczną i przeprowadził pierwszą ankietyzację w październiku 2013 roku wśród ostatnich absolwentów niestacjonarnych studiów I stopnia oraz studiów stacjonarnych II stopnia na specjalizacji nauczycielskiej. Zwrotność ankiet wyniosła odpowiednio 50 i 20%. Dane uzyskane z ankiet wykazały, że znaczna liczba absolwentów pracuje w zawodzie i ocenia swój stopień przygotowania do zawodu jako dobry lub bardzo dobry. Na tym etapie trudno jednak uznać monitoring losów absolwentów za istotny element instytutowego WSZJK.

Z rozmów z dyrekcją Instytutu Polonistyki wynika, że powstające programy kształcenia są konsultowane z przedstawicielami otoczenia społecznego i gospodarczego, efekty kształcenia są też oceniane przez interesariuszy zewnętrznych przy okazji zaliczania praktyk studenckich. Nie dokumentuje się jednak systemowo świadectw takich kontaktów, brak całościowych rozwiązań w tej mierze. Zespół oceniający zapoznał się jedynie z dwoma pismami opiniującymi program specjalności językoznawczo-redaktorskiej (wystawionymi przez przedstawicieli lokalnej prasy i radio oraz szkoły). IP jest zatem dopiero na etapie budowania relacji z interesariuszami zewnętrznymi, na razie współpracę tę ocenić można jako niesformalizowaną i średnio zaawansowaną. W procedurach i instytutowym zespole ds. jakości kształcenia nie uczestniczą przedstawiciele rynku pracy. Nowe programy kształcenia, nad którymi trwają aktualnie prace, mają być konsultowane z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W obecnym etapie budowania tych relacji nie można jeszcze ocenić wpływu interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie struktury efektów kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego : znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane dla filologii polskiej efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku, są też ogólnie dostępne. Ich odniesienie do efektów obszarowych w pojedynczych przypadkach wykazuje nieprawidłowości. Macierz dla obu poziomów kształcenia pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia sporządzona została niestarannie i zawiera wiele nieścisłości i braków.

2) Efekty kształcenia programu studiów I i II stopnia na kierunku filologia polska zostały sformułowane w sposób komunikatywny, a treści programowe zawarte w sylabusach są osiągalne i sprawdzalne.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny. Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty, rozbudowie podlega system ankietyzacji pozwalający na doskonalenie procesu kształcenia.

4) Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma charakter niesformalizowany i znajduje się na etapie budowy, trudno zatem ocenić jej udział w procesie doskonalenia jakości kształcenia. W procedurach i zespole jakościowym nie uczestniczą przedstawiciele rynku pracy. Proces monitorowania karier absolwentów w IP jest obecnie w stadium początkowym, jednostka jest w trakcie budowania procedur, nie można zatem ocenić ich skuteczności w doskonaleniu jakości kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1) Studia na kierunku filologia polska są realizowane zgodnie z profilem ogólnoakademickim, na poziomie I i II stopnia i jako jednoobszarowe mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych w zakresie dyscyplin naukowych: literaturoznawstwo i językoznawstwo. Nowe programy kształcenia opracowane zostały dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz skorelowane z założonymi dla kierunku filologia polska efektami kształcenia przyjętymi *Uchwałą nr RI0004/46/12 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 25 września 2012 roku w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia – w tym efektów kształcenia i programów studiów na lata 2012-2015.*

Studia I stopnia na kierunku filologia polska trwają 6 semestrów, co zgodne jest z liczbą godzin potrzebną do uzyskania kwalifikacji licencjata (1800 h według wytycznych władz AP) oraz punktów ECTS (180). Studia II stopnia trwają cztery semestry (1200 godzin, 120 ECTS). Liczba punktów w semestrze wynosi minimum 30, odchylenia na plus od tej liczby są niewielkie.

Realizowany program kształcenia umożliwia studentom filologii polskiej I i II stopnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia, rozwija bowiem kompetencje w obszarze wiedzy ogólnohumanistycznej i polonistycznej z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa z uwzględnieniem zwłaszcza współczesnej refleksji teoretycznoliterackiej na szerokim tle kulturowym. Prócz tego na studiach I i II stopnia studenci mogą wybierać jedną z trzech specjalności. Program każdej z nich jest skonstruowany w sposób umożliwiający uzyskanie efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wychodzących poza efekty kształcenia stricte polonistycznego, związanych z potrzebami lokalnego rynku pracy. Wybór specjalności studenci deklarują przy rekrutacji, ale ostateczna decyzja zapada po I roku studiów. W sytuacji nierównomiernego zainteresowania specjalnościami prowadzone są indywidualne rozmowy ze studentami; istnieje również możliwość zawiązania mało licznych grup (nawet jednoosobowej).

Program studiów I stopnia na lata 2012-2015 oferuje do wyboru specjalność nauczycielską lub dwie specjalności określane jako „nienauczycielskie”: kultura literacka i językoznawczo-redaktorska. Na II roku filologii polskiej studenci obok specjalności nauczycielskiej wybrali specjalność redaktorsko-edytorską, a na obecnym III r. filologii polskiej (program kształcenia sprzed wprowadzenia KRK) realizowane są dwie specjalności: nauczycielska z logopedią i nauczycielska z etyką. Na studiach II stopnia studenci zgodnie z nowym programem kształcenia wybierają między specjalnością nauczycielską a pomoroznawstwem i kulturą współczesną. W programie specjalności oferowanych na studiach I stopnia po zmianach w planach studiów na lata 2013-2016 (kultura literacka i językoznawczo-redaktorska) nie przewiduje się praktyk zawodowych.

Informacje zawarte w sylabusach przedmiotów objętych programem specjalności rodzą wątpliwości co do możliwości osiągnięcia niektórych z założonych dla nich efektów kształcenia. Na *Warsztatach edytorskich* (specjalność edytorsko-redaktorska; zgodnie z sylabusem z zał. 6.2 Sylabusy przedmiotów IP) sposobem zaliczenia jest pisemna praca zaliczeniowa, a wśród efektów przedmiotowych czytamy: „student potrafi samodzielnie obsługiwać zaawansowane funkcje Microsoft Word”; „posiada umiejętność wprowadzania korekty w wersji elektronicznej, jak i papierowej”. Przedmiot *Warsztaty redaktorskie* (specjalność językoznawczo-redaktorska, zgodnie z sylabusem z zał. 6.2 Sylabusy przedmiotów IP) wśród treści programowych przewiduje 7 zagadnień realizowanych jako wykład i 2 w ramach ćwiczeń. Sylabus ten zawiera informację o 60 h ćwiczeń realizowanych w dwóch semestrach (III i IV), a plan studiów (zgodnie z zał. 6.1 Programy kształcenia IP) uwzględnia tylko 30 h ćwiczeń w

trakcie jednego semestru (III). W sylabusie tym pojawia się również nieprawidłowa relacja między punktami (3 ECTS) i określonym nakładem pracy studenta (195 h).

Plany studiów uwzględniają wszystkie moduły programu z podziałem na semestry, odpowiadającą im liczbą godzin i punktacją ECTS, podają formę zajęć, liczbę godzin i sposób zaliczenia przedmiotu. Student filologii polskiej ma możliwość kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej dzięki ofercie przedmiotów do wyboru. Liczba punktów ECTS przypisanych modułom do wyboru osiąga zgodnie z ustawą 30% punktów, które przypisane zostały poziomowi kształcenia. Na studiach I stopnia przedmioty fakultatywne to bloki specjalnościowe, seminarium licencjackie, język obcy oraz wykład w ramach oferty ogólnouczelnianej. Na tym poziomie kształcenia brak jednak ogólnopolonistycznych czy ogólnohumanistycznych przedmiotów fakultatywnych, co krytycznie ocenili studenci na spotkaniu z ZO, potwierdzając jednocześnie pełną możliwość wyboru seminarium dyplomowego, które organizuje się nawet dla niewielkich grup lub pojedynczych osób. Na drugim stopniu kształcenia student wybiera jedną z trzech specjalności, seminarium dyplomowe, język obcy, wykład z puli ogólnouczelnianej (aktualna lista została przedstawiona zespołowi oceniającemu), program tych studiów oferuje również przedmioty polonistyczne do wyboru.

Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie z obowiązującymi standardami: absolwent, który wybrał specjalność nauczycielską, jest przygotowany od strony teoretycznej i praktycznej do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego po zaliczeniu zajęć z modułów pedagogiczno-psychologicznego oraz metodycznego, w tym także praktyk odbywanych w placówkach oświatowych.

Procedury związane z indywidualizacją procesu kształcenia, w tym także osób niepełnosprawnych, określa Regulamin Studiów AP (&61-62), przewidując dwie jej formy: studia według indywidualnych planów studiów i programów kształcenia oraz studia na zasadzie indywidualnej organizacji studiów, w odniesieniu do obu poziomów studiów. Student po ukończeniu pierwszego roku studiów może wystąpić do dziekana z wnioskiem o zezwolenie na odbywanie dalszych studiów według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia lub według indywidualnej organizacji studiów, która kierowana jest do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej. Dyrektor IP opiniuje prośbę studenta, a ten dostaje opiekuna i program indywidualny. Sporadycznie zdarzają się przypadki wyboru indywidualnej organizacji studiów ze względu na pracę zawodową. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym przyznali, że wiedzą o obu możliwościach indywidualizacji studiów, ale z niej nie korzystają. Wśród polonistów jest jedna osoba niepełnosprawna, która skarżyła się na żadne utrudnienia.

Organizacja procesu kształcenia na obu poziomach studiów na kierunku filologia polska jest prawidłowa i stwarza możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Dobór i kolejność objętych programem przedmiotów nie budzą zastrzeżeń. Na studiach II stopnia zwraca uwagę spory udział wykładów i przypisana im duża liczba punktów związana z wysoko wycenioną godzinowo własną pracą studenta. Wskazana byłaby modyfikacja

programu studiów I stopnia w celu stworzenia oferty ogólnopolonistycznych lub ogólnohumanistycznych zajęć do wyboru poza specjalnościami, oraz programu studiów II stopnia, aby zwiększyć udział form zajęć aktywizujących studentów (ćwiczeń, konwersatoriów) i zmniejszyć udział metody wykładowej, stosowanej, co wynika z lektury sylabusów, także na zajęciach konwersatoryjnych. Obciążenia studentów na poszczególnych latach i w semestrach studiów nie budzą zastrzeżeń.

W Instytucie Polonistyki realizowane są praktyki w ramach specjalności nauczycielskich i nienauczycielskich na obu poziomach kształcenia, przy czym w nowym programie studiów na lata 2013-2016 nie przewiduje się praktyk dla specjalności kultura literacka i językoznawczo-redaktorska.

Program dotychczas odbywanych praktyk, termin i miejsca ich realizacji są na ogół spójne z określonymi dla tych form zajęć efektami kształcenia, wymiar niektórych praktyk budzi jednak wątpliwości.

Za realizację praktyki pedagogicznej odpowiadają pracownicy Instytutu Pedagogiki AP. Praktyka dydaktyczna odbywa się w szkołach lub placówkach realizujących kształcenie. Szczegółowe zasady odbywania praktyk dydaktycznych realizowanych na kierunku filologia polska w roku akademickim 2013/2014 określa zał. nr 3.3 *Praktyki IP*. Praktyka dydaktyczna na kierunku filologia polska obejmuje 120 godzin na studiach pierwszego stopnia oraz – według informacji zawartych *Raporcie samooceny IP* oraz w programie kształcenia (zał. 6.1 Programy kształcenia IP) – 90 h na studiach drugiego stopnia (45 h w gimnazjum i 45 h w liceum). Nie jest to zgodne ze standardami kształcenia nauczycieli (jak również zapisem w *Regulaminie praktyk IP*, przedstawionym w załączniku 3.3. *Praktyki IP*, s. 8), według których powinna ona wynosić w sumie 120 godzin (60 w gimnazjum i 60 w szkole ponadgimnazjalnej). Jak dotąd studenci we własnym zakresie organizowali sobie miejsca praktyk, obecnie powstaje lista placówek, z którymi uczelnia podpisała porozumienia. IP współpracuje – w sposób niesformalizowany - również z ODN, który weryfikuje program nauczania na specjalnościach nauczycielskich.

Studenci III roku I stopnia (realizujący program kształcenia sprzed wprowadzenia KRK), którzy wybrali specjalność: filologia polska z logopedią i filologia polska z etyką, uczestniczą w praktykach zawodowych z logopedii i etyki w wymiarze 40 h. Celem praktyki z etyki jest przygotowanie studentów do pracy zawodowej, czyli prowadzenia zajęć etyki w szkole podstawowej i gimnazjum. Praktyka logopedyczna odbywa się w dowolnie wybranej placówce oświatowej (przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) i ma przygotować studentów do pracy zawodowej. Przedstawiono bogatą ofertę miejsc, w których student może odbywać praktykę logopedyczną, poświadczoną podpisanymi porozumieniami. Praktyki logopedyczne dają możliwość zastosowania i weryfikacji zdobywanej wiedzy, zapoznania się ze specyfiką instytucji przyjmującej na praktykę czy rozwijania umiejętności pracy w zespole, ale ich wymiar godzin jest zbyt niski, by student osiągnął zakładane efekty kształcenia

zapisane jako „przygotowanie do prowadzenia zajęć w placówkach oświatowych z dziećmi i młodzieżą w zakresie wczesnej interwencji logopedycznej”.

Udział studenta w praktykach pedagogicznych jest dokumentowany (karta zajęć studenta podpisana przez nauczyciela-opiekuna praktyk), a po ich zakończeniu zaliczenie odbywa się na podstawie dziennika praktyk i opinii z przebiegu praktyki podpisanej przez opiekuna praktyki i dyrektora szkoły (*Opinia – protokół z odbytej praktyki studenta Szkoły Pomorskiej w Słupsku kierunku filologia polska*). Zaliczenia dokonuje opiekun praktyk wyznaczony przez IP, do którego należy nadzór merytoryczny nad przebiegiem praktyki (w tym dokonanie 8 hospitacji i oceny lekcji dyplomowej prowadzonej przez studenta). Szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk zostały określone w *Regulaminie praktyk dydaktycznych na specjalizacji nauczycielskiej instytutu polonistyki 2013/2014* (zał. 3.3). Także praktyki na specjalności językoznawczo-edytorskiej zaliczane są na podstawie dziennika oraz pisemnego zaliczenia semestralnego.

W informacjach dotyczących praktyk na specjalnościach nienauczyielskich pojawia się wiele nieścisłości, a porównywane ze sobą dokumenty wzajemnie sobie przeczą. Specjalność redaktorsko-edytorska (zgodnie z planem studiów na lata 2012-2015) uwzględnia 30 h praktyki zawodowej i ta założona liczba godzin, w czasie których student ma uzyskać określone umiejętności, budzić może wątpliwości. Studenci zgłaszali dyrekcji IP potrzebę zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych umożliwiających osiągnięcie założonych dla tej specjalności efektów kształcenia, a dyrekcja IP obiecała zająć się tą kwestią. Specjalność językoznawczo-redaktorska, wprowadzona do programu kształcenia od roku akademickiego 2013/14, zakłada jednak w regulaminie (zał. 3.3 Praktyki IP) już tylko 20 h praktyk w wybranym wydawnictwie, a plan studiów w ogóle nie przewiduje praktyk (zał. 6.1 Programy kształcenia), tylko ćwiczenia w formie warsztatów, prowadzone na uczelni. Wrażenie bałaganu potęguje dodatkowo błędna nazwa specjalności pojawiająca się w *Regulaminie praktyk dla filologii polskiej, specjalność językoznawczo-edytorska*, niegodna z nazwą specjalności w programie kształcenia (tu: językoznawczo-redaktorska). Studenci będą mieli możliwość wyboru tej specjalności dopiero po I roku (czyli w roku akademickim 2014/2015), błędy w nazwie specjalności i niezborności w dokumentacji budzą jednak uzasadniony niepokój co do właściwego przepływu informacji dotyczących procesu kształcenia oraz jego realizacji.

Punktacja ECTS przyporządkowana poszczególnym semestrom spełnia wymogi formalne, choć niektóre wyliczenia są błędne. W planie studiów filologii polskiej I stopnia (specjalność nienauczyielska), obowiązującym od roku akademickiego 2012/2013, na II roku całkowita liczba punktów ECTS (po zsumowaniu punktów przyporządkowanym poszczególnym modułom) wynosi nie 60, a 61, specjalność redaktorsko-edytorska w IV semestrze ma bowiem 9, a nie 8 punktów, teatralno-filmowa zaś 7, a nie 6.

W ustalaniu liczby punktów ECTS przypisanych poszczególnym przedmiotom kierowano się opiniami pracowników wykładających dany przedmiot, zasięgano również opinii

studentów, którzy potwierdzili znajomość celów i zasad punktacji ECTS. Wiedzą również o możliwościach wyjazdu na ramach programu Erasmus, ale nie widzą sensu w studiowaniu filologii polskiej na zagranicznych uczelniach, co być może wiąże się z brakiem dostatecznej informacji na ten temat.

Przy obliczaniu nakładu czasu i pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia efektów kształcenia w module uwzględniano liczbę godzin kontaktowych, czas niezbędny do przygotowania się przez studenta do zajęć (czytanie literatury przedmiotu, przygotowanie się do kolokwium i egzaminów, pisanie prac zaliczeniowych, egzaminy). Brak jednak ujednoliconego zapisu w sylabusach, nie zawsze brano pod uwagę wszystkie te elementy przy szacowaniu nakładu pracy studenta.

Przyjęta w programach i planach studiów na ocenianym kierunku punktacja ECTS rodzi liczne wątpliwości. Liczba punktów ECTS przyznanych poszczególnym przedmiotom w niektórych przypadkach jest niedostosowana do liczby przydzielonych im godzin (zgodnie z równaniem 1 pkt: 25-30 h). Wątpliwości budzi wysoka punktacja ECTS przypisana przedmiotom o stosunkowo niskiej liczbie godzin, zwłaszcza jeśli kończą się zaliczeniem z oceną i/lub mają formę wykładów. Dotyczy to na studiach I stopnia na przykład takich przedmiotów, jak *Prawne i etyczne aspekty działalności wydawniczej* (15 h wykładu na zaliczenie z oceną wyceniono na 3 ECTS); *Historia książki* (15 h wykładu z egzaminem wyceniono na 4 ECTS); *Kultura języka polskiego* (30 h ćwiczeń na zaliczenie z oceną wyceniono na 5 ECTS); *Kino w kulturze medialnej*: (15 h ćwiczeń na zaliczenie z oceną wyceniono na 4 ECTS). Do wymienionych przedmiotów w przedstawionej dokumentacji brak sylabusów, które mogłyby wyjaśnić tak wysoką liczbę przypisanych im punktów. *Emisja głosu* z kolei (wg planu studiów na lata 2013-2015, zał. 6.1 Programy kształcenia IP) zakłada 15 h ćwiczeń oszacowanych aż na 4 punkty. Nie potwierdza tego sylabus (wg zał. 6.2. Sylabusy przedmiotów IP), który 2 punkty przypisuje 30 godzinom ćwiczeń; liczba punktów wydaje się tu realniejsza niż ta podana w planie studiów, ale rozpisana została niewłaściwie na 90 godzin nakładu pracy studenta. W wypadku niektórych przedmiotów zbyt nisko z kolei oszacowano nakład czasu i pracy studentów. Na studiach II stopnia dotyczy to *Seminarium magisterskiego* (360 h i 4 ECTS), na studiach I stopnia: *Historii literatury polskiej po roku 1918* (300 h i 5 ECTS), *Historii literatury polskiej (pozytywizmu)* - (180 h – 5 ECTS), *Seminarium licencjackiego* (270 h – 6 ECTS).

Niekonsekwencje, a czasem znaczne różnice między informacjami dotyczącymi ECTS zawartymi w planie studiów i sylabusach (załączniki 6.1 i 6.2), pojawiają się także w przypadku innych modułów. Nieścisłości dotyczą godzinowego wymiaru przedmiotu, jego punktowej wyceny oraz formy zajęć. Oto kilka przykładów. *Wiedza o kulturze* na studiach I stopnia (wg planu studiów na lata 2013-2016, specjalność nauczycielska, zał. 6.1) to zgodnie z planem studiów ćwiczenia, według sylabusu zaś to wykład (zał. 6.1). *Antropologia kulturowa* (wg planu studiów 2013-2016, specjalizacja nienauczycielska, zał. 6.1) zakłada 15 h wykładu z zaliczeniem za aż 3 punkty, gdy w załączonym sylabusie (zał. 6.1) mowa o 15 h ćwiczeń. Błędne wyliczenie punktów pojawia się np. w module HLP – oświecenie: 2 punkty ECTS za 90 h na-

kładu pracy (syllabus wg zał. 6.2). Na II stopniu *Metodologia badań literackich* według planu studiów (zał. 6.1) liczy dwa semestry po 15 h ćwiczeń, dając studentowi łącznie 6 punktów; w sylabusie z tego samego załącznika 6.1 natomiast mowa o dwóch semestrach po 15 h wykładu za 2 punkty. W sylabusie tegoż przedmiotu w załączniku 6.2. pojawia się zgodna z planem studiów punktacja oraz forma zajęć (ćwiczenia), ale metodą pracy pozostaje wciąż wykład, którego treści wydają się przeklejone z wcześniejszego sylabusu. *Analiza tekstu literaturoznawczego* według planu studiów (zał. 6.1) ma 4 punkty za 15 h ćwiczeń z zaliczeniem z oceną; w sylabusie z zał. 6.1 – 4 punkty za 60 h ćwiczeń, a w sylabusie z zał. 6.2 – 2 punkty za 15 ćwiczeń. Podobna sytuacja dotyczy też *Poetyki kulturowej*: w planie studiów (zał. 6.1) oszacowana jest na 4 punkty za 15 h ćwiczeń z zaliczeniem z oceną; w załączonym sylabusie (zał. 6.1) 30 h ćwiczeń przyporządkowano 3. Najprawdopodobniej przy tworzeniu nowej siatki godzin nastąpiła zmiana punktacji, której nie towarzyszyła korekta sylabusów.

Przytoczone przykłady świadczą o niskim poziomie standaryzacji w przypisywaniu punktów ECTS, a liczba tych niekonsekwencji pozwala wnioskować, że nie są to pojedyncze błędy w podliczeniach, ale świadectwo pośpiechu i braku koordynacji prac nad dostosowaniem programów i planów studiów do zasad KRK.

2. Osiąganiu efektów kształcenia sprzyjają wskazane w sylabusach metody dydaktyczne, sposoby weryfikacji efektów kształcenia oraz zróżnicowanie form zajęć (ćwiczenia, konwersatoria, wykłady, warsztaty). Różnorodność metod dydaktycznych przedstawionych w niektórych sylabusach jest jednak niewielka, przeważają metody najbardziej tradycyjne (wykład problemowy, analiza tekstów, dyskusja); niekiedy jako metodę osiągnięcia efektów kształcenia podaje się formę zajęć (np. seminarium, ćwiczenia lub konwersatorium). Można jednak stwierdzić, że zakładane w programie efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne są spójne.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ - znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program kształcenia na kierunku filologia polska umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz prowadzi do uzyskania kwalifikacji odpowiadających obu poziomom kształcenia. Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie ze standardami - z zastrzeżeniem co do liczby godzin praktyki pedagogicznej na studiach II stopnia oraz wymiaru praktyki logopedycznej. Organizacja procesu na obu poziomach studiów na kierunku filologia polska jest prawidłowa i stwarza możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

2) Chaos i błędy w przedstawionej dokumentacji budzą niepokój, rodzą bowiem wątpliwości co do spójności poszczególnych elementów składających się na proces kształcenia: programu studiów, zakładanych efektów kształcenia, treści programowych, form zajęć, stosowanych metod dydaktycznych, koncepcji praktyk studenckich.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1. Według dokumentacji przedstawionej przez Akademię Pomorską w Słupsku na wizytowanym kierunku (wykazy: *Instytut Polonistyki minimum kadrowe dla kierunku filologia polska studia I i II stopnia rok akademicki 2013/2014* oraz *Instytut Polonistyki pozostali pracownicy na kierunku filologia polska studia I i II stopnia rok akademicki 2013/2014*) w charakterze pracowników naukowo-dydaktycznych w bieżącym roku akademickim w pełnym wymiarze czasu zatrudniano łącznie 19 osób w trybie mianowania lub na podstawie umowy o pracę. Z tej liczby 3 pracownikom udzielono urlopu zdrowotnego. Struktura kwalifikacji tego zespołu była satysfakcjonująca: 10 osób miało status pracowników samodzielnych a 9 stopień doktora. W ich grupie dominowały osoby z **filologicznym wykształceniem**, w tym z kompetencjami w zakresie **literaturoznawstwa** i **językoznawstwa**. Legitymowały się one też dorobkiem publikacyjnym odpowiadającym formalnym kwalifikacjom. Biorąc pod uwagę te trzy kryteria: status naukowy, poświadczane dyplomem specjalności naukowe oraz rozwijane zainteresowania badawcze, można stwierdzić, że struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia obejmuje znakomitą większość wiedzy i umiejętności potrzebnych do realizacji sformułowanych na ocenianym kierunku studiów efektów kształcenia. W efektach tych w wielu wypadkach zawarto jednak odesłania do nauk o kulturze, a także do innych dyscyplin akademickich wychodzących przy obecnych ustaleniach (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8.08. 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych) poza obszar nauk humanistycznych, jak np. do filmoznawstwa, medioznawstwa czy teatrologii. Zarówno w minimum kadrowym, jak i w szerszym gronie osób prowadzących zajęcia reprezentowani są pracownicy z ukończonymi specjalnościami realizowanymi wcześniej na kierunkach filologia polska, z dorobkiem zorientowanym na tę problematykę, którzy mogą zapewnić realizację tak określonych celów, można zatem stwierdzić, że, struktura kwalifikacji kadry pozwala osiągać w pełni założone efekty kształcenia.

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład kompetencji kadry prowadzącej zajęcia na wizytowanym kierunku zestawiono z uwzględnieniem dziedzin nauki i dyscyplin naukowych wykazanych w dostarczonej dokumentacji (cyfry bez nawiasów) oraz z wyszczególnieniem osób zaliczonych w załącznikach do Raportu Samooceny Akademii Pomorskiej do minimum kadrowego(cyfry w nawiasie).

Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów

tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ogółem	z tego reprezentujących obszar nauk humanistycznych nauki humanistyczne								nauki teologiczne
		literaturoznawstwo		językoznawstwo			historia			
		literaturoznawstwo ogółem	w tym z filmoznawstwem	z teatrologią	z wiedzą o mediach	językoznawstwo ogółem	w tym obce słowiańskie i wschodniosłowiańskie	sztuki	biblistyka	
studia I stopnia										
Prof.	0 (0)									
Dr hab.	7 (5)	4 (4)		1 (1)		1 (1)	1 (1)	1		1
Dr	9 (6)	6 (4)			1 (1)	3 (2)				
studia II stopnia										
Prof.	1 (1)	1 (1)	1 (1)							
Dr hab.	9 (7)	6 (6)		1 (1)		1 (1)	1 (1)	1		1
Dr	9 (6)	6 (4)			1 (1)	3 (2)				

Uwagę zwraca wyraźna przewaga w kadrze Instytutu Polonistyki literaturoznawców nad językoznawcami, budząca pewne wątpliwości w kontekście przyjętej dla ocenianego kierunku matrycy efektów kształcenia.

Reasumując należy jednak stwierdzić, że liczba kadry dydaktycznej oraz struktura kwalifikacji tworzących ją nauczycieli akademickich umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wskazana byłaby jednak większa dbałość o dostosowanie struktury kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na specjalnościach do założonych efektów kształcenia, wśród przedmiotów specjalnościowych są bowiem takie, których treści kształcenia lokują się „na obrzeżach” polonistyki - pedagogika, komunikacja społeczna czy medioznawstwo obecnie zaliczane są do obszaru nauk społecznych, a teatrologia i filmoznawstwo do obszaru nauk o sztuce, co powinno znaleźć pełniejsze odzwierciedlenie w zakładanych efektach kształcenia i kompetencjach nauczycieli akademickich prowadzących takie zajęcia .

2. Przedstawiona zespołowi ekspertów PKA lista pracowników stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku filologia polska obejmuje 14 nauczycieli akademickich, w tym 8 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Z tej liczby zdecydowana większość stanowiła minimum dla obu stopni kształcenia na wizytowanym kierunku, bo tylko 3 pracowników samodzielnych wspierało wyłącznie II stopień kształcenia. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich pod względem spełnienia ustawowych wymagań na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii Pomorskiej w Słupsku. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek publikacyjny nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia zgody na wliczenie do minimum kadrowego.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę oraz akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., Nr 572 z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131).

Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131), mó-

wiąże o tym, że „*Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora*”.

Spełnione zostało kryterium ilościowe minimum kadrowego. Nie budzi ono w wypadku zdecydowanej większości osób zastrzeżeń również pod względem merytorycznym. Dorobek naukowy pracowników wskazanych do minimum kadrowego jest zwykle obfity i obejmuje zagadnienia literaturoznawcze, w tym problemy teoretyczno- i historycznoliterackie, kultury literackiej, komparatystyki, oraz zagadnienia językoznawcze w aspekcie teoretycznym, metodologicznym i bieżącej praktyki, w tym komunikacji społecznej. Osobne i ważne treści we współczesnych badaniach humanistycznych, reprezentowane w dorobku naukowym pracowników Instytutu Polonistyki, zajmuje problematyka piśmiennictwa i kultury regionu Pomorza i Kaszub, w szczególności w aspekcie teatrologicznym (zarówno w lokalnym, jak i powszechnym ujęciu), a także kwestie kultury popularnej i szerzej – kultury ery globalizacji. Z tymi tematami wiąże się problematyka medioznawcza, a także szeroko rozumiana diagnostyka kultury współczesnej. Zdobyte przez pracowników stopnie w dyscyplinie literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz deklarowane przez nich specjalności naukowe są w pełni potwierdzone przez udokumentowany dorobek publikacyjny. Rozpatrywany indywidualnie w każdym wypadku może być interpretowany jako filologiczny bądź lokujący się „na obrzeżach” filologii, co jest zgodne ze współczesnymi tendencjami związanymi z przełomem kulturowym w badaniach literaturoznawczych.

W wypadku jednego niesamodzielnego pracownika naukowego wskazanie go do minimum kadrowego (studiów I i II stopnia) budzi wątpliwości, od uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych w 2007 roku opublikował on bowiem jeden (sic!) tekst naukowy.

Na podstawie analizy umów o pracę, aktów mianowania oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż minimum kadrowe charakteryzuje się stabilnością. Zdecydowana większość nauczycieli akademickich jest zatrudniona w Uczelni od kilkunastu/kilkudziesięciu lat, a niemal wszystkie akty mianowania oraz umowy o pracę są zawarte na czas nieokreślony. Dla wszystkich nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania (§ 17 ust. 1 pkt. 7) przywoływanego wcześniej rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5. 10 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445). Łączna liczba studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku filologia polska w roku akademickim 2013/2014 wynosi 78 (Raport Samooceny, s. 11 i13), wobec tego stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (14) do liczby studentów jest znacznie wyższy od określonego w przywołanym rozporządzeniu dla kierunku mieszczącego się w obszarze nauk humanistycznych (1: 160).

Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego dla ocenianego kierunku określone przez ich dorobek naukowy oraz tematyka prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych są zazwyczaj skorelowane. Właściwą na ogół obsadę zajęć dydaktycznych osiąga się w IP dzięki przejrzystości procedur, kryteriów doboru i sposobów weryfikacji nauczycieli akademickich; ważny jest też fakt, że o obsadzie zajęć decyduje dyrektor instytutu po konsultacji z kierownikami katedr i koordynatorami obszarów kształcenia, a także po analizie dorobku naukowego pracownika. Działania te nie są jednak w pełni skuteczne, analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich ujawnia bowiem pewne nieprawidłowości w obsadzie niektórych zajęć - potwierdzone przez specjalność naukową i dorobek kompetencje merytoryczne kilku nauczycieli akademickich nie są w pełni zgodne z tematyką przydzielonych im zajęć, co może utrudniać osiągnięcie założonych dla tych przedmiotów celów i efektów kształcenia. Najwięcej obiekcji wzbudza sytuacja pewnego medioznawcy o skromnym dorobku autorskim rozpiętym między medioznawstwem a (para)literaturą w dobie kultury audiowizualnej. W tej sytuacji można przyjąć jego kompetencje do prowadzenia zajęć: „Język mediów” (a wśród sylabusów przez niego przygotowanych występuje również „Wiedza o mediach”) oraz przedmiotu (autorskiego zapewne projektu) w przydziale zajęć nazwanego enigmatycznie „Wykład z oferty ogólnouczelnianej” (któremu zapewne odpowiada firmowanych przez tego pracownika sylabus do przedmiotu „Kryzys między końcem kultury Zachodu a początkiem globalnej sieci – aktualne teorie przyszłości”). Przy dużej dobrej woli można jeszcze zaakceptować dalsze przydziały zajęć: „Wiedza o kulturze” i „Seminarium dyplomowe”. Duże wątpliwości budzi natomiast przydzielenie temu pracownikowi kolejnych zajęć, których tematyka i treści kształcenia nie pokrywają się z jego potwierdzonymi dorobkiem i zainteresowaniami naukowymi kompetencjami medioznawczymi. W sytuacji, gdy w kadrze kierunku przeważają literaturoznawcy, tym bardziej dziwi powierzenie temu pracownikowi takich zajęć, jak: „Analiza i interpretacja dzieła literackiego”, „Teoria literatury”, „Współczesne zjawiska literackie”, „Komparatystyka literacka”, „Teorie tożsamościowe” i „Problemy filmoznawstwa”. Tak szeroki wachlarz tematyczny zajęć wymaga kompetencji teoretyka literatury, historyka literatury, kulturoznawcy, etnologa, filmoznawcy, no i, oczywiście, medioznawcy. Poruszającemu się w tylu obszarach wiedzy humanistycznej nauczycielowi akademickiemu trudno o dobrą orientację w literaturze przedmiotu i najnowszych metodologiach. Nie jest to jedyny przykład kontrowersyjnej obsady zajęć, ale z pewnością najbardziej rażący. Wątpliwości rodzi na przykład przydzielenie specjalście od średniowiecza i renesansu zajęć z pozytywizmu (w dorobku jedna praca w druku) oraz z literatury popularnej („Tekst literacki jako tekst rockowy. Wybrane utwory literackie w obiegu popularnym”, w dorobku brak prac o tej tematyce), a specjalistce od Mickiewicza zajęć „Poetyka z elementami teorii literatury”, „Analiza tekstu literaturoznawczego” oraz „HLP – literatura polska po 1918 r.” przy braku publikacji z tego zakresu. Podobnie zaskakuje przydzielenie specjalście od Oświecenia wykładu ogólnouczelnianego „Toposy literatury i kultury polskiej w kontekście europejskim” (w sylabusie do tego wykładu podano zresztą bardzo przedawnioną literaturę przedmiotu, głównie z lat 70., ale 50., 60. i 80. obok nielicznych opracowań z ostatniego piętnastolecia). Nie wszystkie efekty kształcenia może zapewne

osiągnąć językoznawca uczący przedmiotu „Warsztaty redaktorskie” wymagającego przygotowania edytorskiego, prowadzący też zajęcia „Prawne i etyczne aspekty działalności wydawniczej” oraz „Historia książki”.

Nieadekwatne do potwierdzonych kompetencji merytorycznych przydziały zajęć nie są jednak liczne; polityka kadrowa dyrekcji Instytutu Polonistyki czasami napotyka przeszkody natury obiektywnej – władze IP, kierując się przy obsadzie zajęć kwalifikacjami pracowników, muszą jednak uwzględniać doraźne konieczności, takie jak wyjazdy i naukowe oraz zdrowotne urlopy pracowników, działając, jak stwierdzili rozmówcy z ZO, „w granicach możliwości”.

Hospitowane przez ZO zajęcia dydaktyczne należy ocenić pozytywnie pod względem jakości metodycznej, poziomu merytorycznego i aktywności studentów, a także relacji między wykładowcą a studentami (**Załącznik nr 6**).

Biorąc pod uwagę wszystkie omówione kwestie można stwierdzić, że zarówno kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego jak i ich dorobek autorski, a także doświadczenie dydaktyczne są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia.

Na Uczelni wprowadzono możliwość korzystania z uczelnianej platformy e-learningu „Moodle”. (Załącznik nr 4 do „Regulaminu Komisji ds. Publikacji Informacji” z dnia 24.04.2013 r.), która umożliwia studentom zdobywanie wiedzy oraz umiejętności w dowolnym czasie i miejscu, ułatwia też konsultacje i video-konferencje wykładowcy z jednym lub z kilkoma studentami jednocześnie, co może korzystnie wpływać na efekty kształcenia. Pracownicy jednakże nie są jeszcze zobowiązani do prowadzenia zajęć metodą e-learningu.

Platforma e-learningowa wraz z „Wirtualnym Dziekanatem” działającym w systemie e-HMS (Załącznik nr 2 do „Regulaminu Komisji ds. Publikacji Informacji” z dnia 24.04.2013 r.), umożliwiającym szybki dostęp z dowolnego miejsca do oferty dydaktycznej, planów studiów, protokołów zaliczeniowych, kart okresowych zaliczeń studentów, ankiet, suplementów, druków, wykazu studentów oraz wykazu pracowników naukowo-dydaktycznych wyznaczają poziom cyfryzacji Uczelni.

3. W *Raporcie Samooceny* (s. 4) wśród celów strategicznych Rozwoju Instytutu Polonistyki zbieżnych z Misją i Strategią Rozwoju Uczelni oraz Wydziału znalazły się zapisy o woli 1) reprezentowania słupskiego ośrodka akademickiego na arenie krajowej i międzynarodowej (konferencje, wyjazdy służbowe, staże naukowe, kwerendy badawcze, udział w konferencjach i naukowych grantach zewnętrznych, udział studentów i doktorantów w działaniach naukowych i dydaktycznych) oraz w procesie rozwoju badań naukowych najbliższego regionu, 2) aktywnego udziału Instytutu Polonistyki w badaniach literatury oraz kultury Pomorza, w tym zwłaszcza jego wielokulturowości, 3) wzmacniania potencjału badawczego w ramach działań Wydziału, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału badawczego dla kształcenia na kierunku filologia polska, 4) zwiększenia mobilności naukowej i dydaktycznej studentów, doktorantów oraz pracowników naukowo-dydaktycznych kierunku filologia polska.

Długofalową realizację tak nakreślonych celów potwierdzają znaczące liczby awansów naukowych w grupie prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku w ostatnich pięciu latach (1 doktorat, 7 habilitacji, 3 profesury). Ten widoczny rozwój dokonał się za sprawą właściwej polityki kadrowej sprzyjającej podnoszeniu kwalifikacji, dążeniu do stabilizacji kadry dzięki długoterminowym okresom zatrudnienia oraz wprowadzeniu w jednostce udogodnień finansowych i podjęciu działań mających na celu wspomaganie rozwoju naukowego kadry układających się w system wspierania aktywnie pracujących nauczycieli akademickich. Działania te są następujące: konkursowy system zatrudniania promujący aktywność w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania kolejnych stopni naukowych (w konkursie brane są pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz wychowawcze i organizacyjne nauczyciela akademickiego), kształtowanie indywidualnego obciążenia dydaktycznego, które sprzyja odbywaniu praktyk i staży naukowych, stwarzanie dogodnych możliwości do ubiegania się o stypendia naukowe, o możliwość uczestniczenia w stażach krajowych i zagranicznych, organizacja corocznych cyklicznych konferencji naukowych z różnych obszarów aktywności naukowej pracowników Wydziału (m.in. „Wielkie Pomorze”, „Rzeczypospolita domów” oraz „Dydaktyczny/Humanistyczny wiatr od morza”, które na trwałe wpisały się w program konferencji naukowych organizowanych w Polsce). Istotne znaczenie ma finansowanie druku tekstów złożonych przez pracowników poza Uczelnią oraz inicjowanie zbiorowych monografii, książek pokonferencyjnych i serii wydawanych we własnym wydawnictwie uczelnianym. Dążenie do organizacji pracowników w zespoły badawcze oraz ujęcia działalności naukowej w formuły powtarzających się projektów opracowywanych przez te zespoły miały niezaprzeczalny wpływ na rozwój kadry, czego przykładem są projekty kontynuowane przez kolejne lata, a finalizowane ogólnopolskimi i międzynarodowymi konferencjami oraz podsumowującymi publikacjami. Cykliczne konferencje naukowe wpisują się w strategię rozwoju Wydziału, podobnie jak Projekt Strategii Rozwoju Instytutu Polonistyki, zwłaszcza w zakresie wzmacniania prestiżu słupskiej polonistyki na arenie krajowej i międzynarodowej. Działania badawczo-naukowe kadry wspierają także zamierzenia Akademii Pomorskiej w jej dążeniu do pełnej akademickości oraz udziału Uczelni w badaniach naukowych związanych z regionem.

Rozwój naukowy pracowników wybitnie wspomaga wymiana z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Jak wcześniej odnotowano, jest ona prowadzona na zasadzie udziału pracowników ocenianego kierunku w konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, ale przyjmuje również inne formy (w uniwersytetach w kraju przeprowadza się wiele procedur awansowych, pracownicy wyjeżdżają na gościnne wykłady za granicę, Uczelnia zaś podpisuje umowy z profesorami wizytującymi i organizuje wspólne konwersatoria). Akademia Pomorska współpracuje z wieloma placówkami na Ukrainie, w Rosji i Białorusi, ale pracownicy Instytutu Polonistyki wyjeżdżali najczęściej do trzech zagranicznych ośrodków akademickich: na Uniwersytet im. Janka Kupały w Grodnie (Białoruś), City University of New York (USA) oraz do Państwowego Uniwersytetu w Sankt-Petersburgu (Rosja). Podczas spotkania z kadrą mocno eksponowano wyjazd w semestrze letnim w bieżącym roku akademickim jednego pracownika na roczne stypendium naukowo-badawcze Fundacji

Heinricha Hertza (temat projektu: *Korespondencja F. Neureitera z Kaszubami*) - instytucją partnerską będzie Instytut Sławistyki w Kolonii.

Przedstawiciele instytucji partnerskich w mniejszym stopniu uczestniczą w projektowaniu i realizacji programów kształcenia. Wyjazdy pracowników na wykłady i staże jednakże pośrednio przekładają się na proces dydaktyczny oferowany na kierunku filologia polska. Aby osiągnąć satysfakcjonujący poziom internacjonalizacji procesu kształcenia należałoby uaktywnić studentów na polu współpracy międzynarodowej, gdyż dotąd sporadycznie uczestniczą oni w tej formie wymiany (program Erasmus).

Stabilność i długie okresy zatrudnienia kadry naukowo-dydaktycznej IP sprzyjają dynamicznemu rozwojowi jej potencjału naukowego, co potwierdzają dane z lat 2009-2011. Te niewątpliwe sukcesy naukowe poszczególnych osób przekładały się na proces dydaktyczny, gdyż przy intensywnym samorozwoju nauczycieli akademickich łatwiej było im wprowadzać nowe treści programowe. Większość osób legitymuje się obfitym dorobkiem autorskim publikowanym zarówno w macierzystej uczelni, jak też w placówkach naukowych w kraju i zagranicą. Przy okazji refleksji nad awansami naukowymi wypada podnieść ważną kwestię - pod rozważkę kierownictwa Instytutu. Zaobserwowano bowiem, że doktorów habilitowanych niemal natychmiast po przeprowadzonej procedurze habilitacyjnej awansowano na stanowiska profesorów nadzwyczajnych bez potwierdzenia w publikacjach znacznego przyrostu twórczego dorobku oraz z pominięciem procedury recenzyjnej podczas awansu na to stanowisko (takich warunków zresztą nie stawiał Statut Akademii Pomorskiej przyjęty Uchwałą Nr R/0004/42/11 z 26 października 2011 r. § 76 ust. 3 wraz z § 75 ust.1).

Pracownicy są hospitowani przez Dyрекcję Instytutu tylko w pierwszym roku pracy, potem jedynie zgodnie z opracowanym wykazem nauczycieli akademickich podlegających ocenie w danym roku (taki dokument na 2014 r. sygnowany przez Rektora przedstawiono Zespołowi Wizytującemu), a także interwencyjnie, gdy oceny z ankiet ewaluacyjnych studentów są niższe niż 3,49. Na spotkaniu z kadrą pracownicy wyrażali przekonanie, że wyniki analiz ankiet ewaluacyjnych wpływają na proces kształcenia i są pomocne przy ustalaniu koncepcji zajęć.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wysoka stabilizacja kadry. Struktura oraz kwalifikacje osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów w zasadzie umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, pewne obiektywne wypadki przydziału zajęć osobom o innych kompetencjach niż wymagane do właściwego przekazu treści programowych i osiągania wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni dysponują odpowiednimi dyplomami i/lub dorobkiem w dyscyplinach, jakie wiążą się z programem studiów i zakładanymi efektami kształcenia. Zwracają uwagę pospieszne awanse naukowe „świeżych” doktorów habilitowanych na stanowiska profesorów nadzwyczajnych z pominięciem warunku znacznego przyrostu dorobku naukowego.

2) Spełnione zostały wymagania w zakresie minimum kadrowego na studiach I i II stopnia pod względem ilościowym i merytorycznym. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu. Wdrażanie systemu e-learningu znajduje się we wstępnym etapie. Relacja między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów jest zgodna z przepisami.

3) Jednostka prowadzi na ogół odpowiednią politykę kadrową, zapewniającą pracownikom właściwe warunki rozwoju naukowego. Efekty tych działań przekładają się na znaczący rozwój kadry (wiele awansów na samodzielne stanowisko naukowe). System wspierania rozwoju kadry naukowej obejmuje zarówno działania grupowe o charakterze instytucjonalnym, m.in. finansowanie konferencji naukowych i publikacji pokonferencyjnych organizowanych przez Instytut Polonistyki oraz opłacanie uczestnictwa pracowników w konferencjach zewnętrznych, finansowanie i współfinansowanie wewnętrznych i zewnętrznych szkoleń, finansowanie projektów badawczych i wzbogacanie zbiorów bibliotecznych, jak i działania indywidualnie ukierunkowane na fundowanie stypendiów naukowych, płatnych urlopów naukowych, wyjazdów na staże oraz finansowanie przewodów na stopnie naukowe. Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne kadry są okresowo oceniane.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Instytut Polonistyki w Słupsku mieści się w budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego przy ulicy Arciszewskiego 22a w obrębie kampusu Uczelni, w pobliżu Biblioteki Uczelnianej (ulica Arciszewskiego 22c), akademików oraz stołówki. Budynek główny i Biblioteka oraz domy akademickie zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, takich udogodnień brakuje jeszcze w gmachu, gdzie odbywają się zajęcia na kierunku filologia polska, chociaż w bieżącym roku akademickim studiuje na nim dwie osoby z orzeczeniem niepełnosprawności (1 ruchowej i 1 wzrokowej). Osoby niezdolne do samodzielnego poruszania się na

mocy Zarządzenia Rektora AP nr R/0210/109/13 z dnia 29 października 2013 r. mają przydzielonego asystenta.

Instytut Polonistyki korzysta z 8 sal dydaktycznych z tablicami, z czego 2 sale są w pełni wyposażone do projekcji multimedialnych (jeden zestaw stały i 3 przenośne: odbiorniki telewizyjne, nagrywarka DVD oraz sprzęt odtwarzający DVD i VHS). Pomieszczenia z aparaturą audiowizualną są dodatkowo kodowane na wyłączność Instytutu Polonistyki. Instytut posiada też salę do ćwiczeń logopedycznych z zamontowanymi lustrami.

Sześć pomieszczeń dydaktycznych pozostających w dyspozycji Instytutu mieści 30 osób, dwa - 15 osób. Studenci polonistyki mają jeszcze do dyspozycji jedną salę wykładową na 80 osób.

Zajęcia seminaryjne mogą odbywać się także w pomieszczeniach zakładów funkcjonujących w strukturze Instytutu (6 sal, w każdej komputer podłączony do sieci internetowej, zazwyczaj z drukarką; w gabinetach tych ponadto są 2 skanery, nagrywarka DVD, 2 kserokopiarki, 5 laptopów, kamera video i aparat cyfrowy, w kilku stoły z krzesłami na 8-10 osób, a w gabinecie polonistyki stosowanej podręczna biblioteczka). Studenci mogą korzystać z ogólnodostępnego komputera z dostępem do Internetu ustawionego na korytarzu na parterze budynku. Bogate wyposażenie techniczne gabinetów tworzy pracownikom naukowo-dydaktycznym dogodne miejsca pracy.

Zasoby zaplecza dydaktycznego w ocenie pracowników w pełni pokrywają potrzeby nielicznych grup studenckich na kierunku filologia polska i umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia. Opinię tę potwierdzali również studenci.

Instytut Polonistyki nie posiada odrębnej biblioteki, korzysta ze zbiorów Biblioteki Uczelnianej Akademii Pomorskiej w Słupsku. Biblioteka Uczelniana jest największą biblioteką naukową na Pomorzu Środkowym, trzecią w województwie pomorskim. Jej budynek jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo oraz osób niedowidzących. Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej liczy ok. 450 tys. jednostek bibliotecznych, w tym 53 tys. jednostek inwentarzowych czasopism. Są to publikacje z zakresu wszystkich dyscyplin naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiedzy, w jakich prowadzone są studia na Akademii Pomorskiej. Biblioteka gromadzi ponadto literaturę regionalną i piśmiennictwo dotyczące Pomorza.

Zbiór z zakresu filologii polskiej liczy prawie 47 tysięcy woluminów. Są to lektury i źródła obowiązujące studentów polonistyki oraz literatura naukowa umożliwiająca prowadzenie badań z tego obszaru wiedzy. Biblioteka posiada ogółem 3 234 tytuły czasopism w formie drukowanej. Prenumeruje ok. 500 tytułów czasopism na tradycyjnych nośnikach (papierowych), w tym 111 tytułów z zakresu filologii polskiej. Biblioteka Uczelniana oferuje również dostęp do wielu tysięcy tytułów czasopism i książek w formie elektronicznej, ponieważ jest uczestnikiem Konsorcjum EBSCO, Elsevier i ASFA (współtworzy Międzynarodową Bazę Nauk Wodnych i Rybołówstwa) oraz współtwórcą Bałtyckiej Biblioteki Cyfrowej. W bazie elektronicznej Academic Search Premier (EBSCO) pracownicy i studenci mają dostęp do czasopism elektronicznych z całego świata (452 tytuły z zakresu „LITERATURE”, 143 tytuły z zakresu „CULTURAL STUDIES” oraz 138 tytułów z zakresu „LINGUISTICS”).

W kolejnej bazie Wiley Online Library dostępnych jest 77 tytułów czasopism elektronicznych z zakresu „CULTURAL STUDIES”, 45 tytułów czasopism z zakresu „LANGUAGE & LINGUISTICS” oraz 24 tytuły z zakresu „LITERATURE”. Studenci mogą też korzystać z interdyscyplinarnych baz cytowań: Scopus i Web of Knowledge.

Studenci, doktoranci i pracownicy Uczelni mają nieograniczony dostęp do bibliotek naukowych Trójmiasta na podstawie Porozumienia Zespołu Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego. Mogą też korzystać z kilkuset książek elektronicznych poprzez bazę IBUK oraz z wielu tysięcy czasopism elektronicznych, np. poprzez Wirtualną Bibliotekę Nauki (od 2003 r. w ramach ówczesnych Konsorcjów EBSCO i Science Direct) bezpośrednio przez stronę WBN lub poprzez link „Bazy danych” udostępniany na stronie Biblioteki Uczelnianej. Dostęp do baz jest możliwy z całego kampusu Uczelni, a w przypadku niektórych baz, np. EBSCO i IBUK, również z komputerów domowych.

Biblioteka Uczelniana AP pracuje w systemie komputerowym PROLIB i jest w pełni skomputeryzowana. Na terenie Biblioteki istnieje możliwość korzystania z szerokopasmowego Internetu (Wi-Fi).

Zasoby Biblioteki Uczelnianej oraz osiągnięty przez tę placówkę poziom cyfryzacji nie tylko ułatwiają pracę dydaktyczną kadrze zatrudnionej na ocenianym kierunku, co podkreślano na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, nie tylko stwarzają korzystne warunki do prowadzenia własnych badań naukowych, ale przede wszystkim ogromnie podnoszą jakość kształcenia. Zgromadzony w bibliotece księgozbiór wraz ze źródłami dostępnymi wirtualnie dobrze służy realizacji procesu kształcenia na kierunku studiów, ale też zwiększa potencjał Uczelni przyczyniający się do osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia.

Lokale, w których odbywają się zajęcia praktyczne, są dobierane stosownie do specyfiki kierunku (domy kultury, muzea, biblioteki, teatr, lokalne wydawnictwa prasowe, miejscowe szkoły), co przyczynia się do osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura, jaką dysponuje Uczelnia, zasoby biblioteczne oraz miejsca odbywania praktyk są właściwe dla realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Posiadana baza materialna, w tym budynki, liczba sal i ich wyposażenie oraz dostępny księgozbiór zapewniają warunki do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia. Natomiast nie w pełni jeszcze uwzględnione zostały potrzeby osób niepełnosprawnych (niedostosowany jest budynek, w którym prowadzone są zajęcia na kierunku), chociaż działania w tym kierunku Uczelnia już podjęła. Nie do końca usunięte bariery komunikacyjne łagodzone są przez przedzielanie asystentów potrzebującym pomocy.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudnieni na kierunku filologia polska prowadzą zespołowe oraz indywidualne badania naukowe. Ich koordynacją zajmuje się Rada Naukowa Instytutu Polonistyki złożona z wszystkich samodzielnych jej pracowników (10 osób). W Raporcie samooceny wskazano 7 głównych tematów badawczych, w które w ostatnich latach zaangażowani byli wszyscy pracownicy Instytutu. Realizowali je poprzez konferencje oraz wydawnictwa naukowe, z których każdy znajdował rozwinięcie w prowadzeniu odpowiednich przedmiotów dydaktycznych, a czasem także działań animacyjnych:

Dramaturgia kaszubska. Tradycje i perspektywy,

Kultura buddyjska w Polsce,

Hermeneutyka kultury,

Badania nad po/nowoczesnością,

Badania neo/regionalne,

Językowo-kulturowe uwarunkowania rozwoju polszczyzny,

Kultura i literatura polska w ujęciach kontekstualnych.

Odosobnione badania prowadziła Pracownia Dokumentacji Teatru w Słupsku utworzona w strukturze Instytutu w 2011 r., której pracownicy opracowują i katalogują dawne i współczesne dzieje słupskiego teatru. Pracownia współpracuje z instytucjami teatralnymi Słupska, tj. Nowym Teatrem im. Witkacego, Ośrodkiem Teatralnym Rondo, Państwowym Teatrem Lalki „Tęcza” oraz nieprofesjonalnymi i indywidualnymi zespołami działającymi w mieście. Do tej pory odtworzono repertuar teatru w Słupsku z lat 1945-1953, zarejestrowano bieżące wydarzenia (słupskie sezony teatralne) oraz publikacje poświęcone temu teatrowi. We współpracy z Biblioteką Uczelnianą udostępnia się zainteresowanym pozyskane teatralia słupskich instytucji (w tym teczki dokumentacyjne Słupskiego Teatru Dramatycznego z lat 1976-1992).

Zespołowe badania naukowe zawiązywały się także wokół cyklicznych sympozjów („Wielkie Pomorze”, „Rzeczypospolita domów” oraz „Dydaktyczny/Humanistyczny wiatr od morza”) oraz innych działań związanych z regionem, a dokumentowanych w publikacjach pokonferencyjnych afiliowanych w Uczelni. Łącznie w latach 2009-2013 w Instytucie Polonistyki zorganizowano (lub współorganizowano) 21 konferencji naukowych, w tym 7 o zasięgu międzynarodowym i 14 krajowych. Uczestnicy tych konferencji wywodzili się z różnych ośrodków akademickich polskich i zagranicznych.

Indywidualne badania naukowe pracowników odpowiadały ich zainteresowaniom badawczym właściwym dla uzyskanych stopni i tytułów w dyscyplinie literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz specjalizacji naukowych (literatura polska wszystkich epok literackich, zwłaszcza XIX i XX wieku, teoria literatury, dydaktyka języka polskiego, literatura dla dzieci i młodzieży, *gender studies*, komparatystyka literacka, związki literatury ze sztuką i kulturą lokalną, pogranicze literaturoznawstwa i antropologii literatury, geografia literacka, pomo-

rozprawstwo, badania kaszubsko-pomorskie, językoznawstwo polskie, językoznawstwo słowiańskie i wschodniosłowiańskie, pogranicze literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, teatrologia, biblistyka, historia sztuki, wiedza o mediach, filmoznawstwo). Dowodem aktywności naukowo-badawczej pracowników IP pozostają ich indywidualne osiągnięcia: monografie autorskie i zbiorowe, artykuły publikowane w recenzowanych czasopismach polskich i zagranicznych, a także w monografiach zbiorowych.

Rezultaty prac naukowych realizowanych w Instytucie Polonistyki przyniosły wymierne korzyści w postaci licznych awansów naukowych pracowników, uzyskania przez Wydział Filologiczno-Historyczny kategorii B w ocenie parametrycznej wyższych uczelni w 2013 r. i przyznania prawa doktoryzowania w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Pracownicy deklarowali, że prowadzone badania sprzyjają osiągnięciu efektów kształcenia zdefiniowanych dla programu nauczania na ocenianym kierunku oraz że włączali w nie swoich studentów choćby za pośrednictwem prac licencjackich związanych z tematami badań statutowych. Na listę przedmiotów fakultatywnych wprowadzali też warsztaty, w szczególności poświęcone piśmiennictwu i kulturze regionu, w ramach których studenci nawiązywali kontakty z instytucjami i indywidualnymi twórcami, gromadzili materiały, a potem omawiali je na zajęciach albo na ich podstawie pisali referaty.

W wyniku spotkania z kadrą naukowo-dydaktyczną oraz zapoznania się z wykazem dorobku publikacyjnego pracowników i programem studiów Zespół Oceniający stwierdza, że badania naukowe (indywidualne i zespołowe) podejmowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Polonistyki istotnie wpływają na proces i poziom kształcenia oraz ofertę przedmiotów proponowanych na kierunku filologia polska w ramach poszczególnych specjalizacji i specjalności. W zespole Instytutu pracują specjaliści, których badania dotyczą najbliższego regionu (badania kaszubsko-pomorskie w zakresie literatury i językoznawstwa, teatru lokalne Słupska i Pomorza, kultura i sztuka Pomorza). Jednocześnie swoje kompetencje stworzyli oni podstawy do opracowania programu kształcenia w ramach specjalizacji nienauczycielskiej specjalności pomoroznawstwo (studia II stopnia). Specjalność ta z pewnością jest wyróżnikiem słupskiej polonistyki, a deklarowane w Raporcie samooceny (s. 25) jej rozszerzenie w celu objęcia nią I i II stopnia kształcenia przypuszczalnie przysporzy kierunkowi kandydatów, przysłuży się też zacieśnianiu związków z lokalnym środowiskiem.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Rezultaty prac naukowych (zespołowych i indywidualnych) prowadzonych w Instytucie Polonistyki znajdują odzwierciedlenie w rozwoju kadry, podwyższonej kategorii Wydziału (B) w ocenie parametrycznej w 2013 r., w przyznaniu prawa doktoryzowania w dyscyplinie literaturoznawstwo oraz w kształceniu programu nauczania. Bezpośrednio sprzyjają osiągnięciu efektów kształcenia zdefiniowanych dla programu kształcenia na kierunku filologia polska.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1. Obecnie obowiązujące zasady rekrutacji są przedstawione w *Załączniku nr 1 do Aneksu nr I do Uchwały Senatu AP w Słupsku z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zasad i trybu przyjęć oraz zakresu egzaminu wstępnego na studia w roku akademickim 2013/2014*. Na kierunku filologia polska podstawą przyjęcia na studia I stopnia są wyniki zewnętrznego egzaminu maturalnego z języka polskiego; na studia II stopnia specjalności nienauczycielskich przyjmuje się od absolwentów humanistycznych studiów pierwszego stopnia specjalizacji nienauczycielskich; na studia II stopnia specjalności nauczycielskich - absolwentów humanistycznych studiów pierwszego stopnia specjalizacji nauczycielskich. W każdym wypadku kandydat obowiązany jest złożyć wymagane dokumenty. Zasady rekrutacji są przejrzyste i nie zawierają zapisów dyskryminacyjnych; studenci określają je jako wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na obu poziomach studiów na kierunku filologia polska studiuje obecnie 78 osób; oddany do ich dyspozycji potencjał dydaktyczny jednostki studenci uznają za całkowicie wystarczający dla utrzymania wysokiej jakości kształcenia na kierunku.

2. System weryfikacji osiągnięć studentów został przedstawiony w *Regulaminie studiów*, ale także w osobnym dokumencie określającym zasady oceny osiągnięć studentów filologii polskiej. To dodatkowe uszczegółowienie zasad weryfikacji sprawiło między innymi, że studenci filologii polskiej uznają system oceny swych osiągnięć za przejrzysty i obiektywny, a wymagania za wystandaryzowane. Poloniści są na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu szczegółowo informowani o zasadach i sposobach weryfikacji ich osiągnięć oraz wymaganiach egzaminacyjnych, a system ocen określają jako zorientowany na proces uczenia się, stymulujący do osiągania efektów kształcenia. Z uznaniem podkreślali fakt, że prowadzący udostępniają im sprawdzone i ocenione przez nich prace pisemne, co także zwiększa przejrzystość systemu oceniania.

3. Uczelnia nie uczestniczy w programie wymiany krajowej ze względu na brak zainteresowania studentów taką formą wymiany, bierze jednak udział w międzynarodowym programie LLP Erasmus, zawarła też wiele umów bilateralnych, w ramach, których studenci mają możliwość wyjazdu zagranicznego o charakterze edukacyjnym. Struktura i organizacja programu na kierunku filologia polska pozwala na mobilność studentów, poloniści nie korzystają jednak z możliwości odbycia części studiów za granicą, a jako powód podają specyfikę swoich studiów (na spotkaniu z ZO stwierdzili, że studiowanie filologii polskiej w uczelniach zagranicznych jest mało efektywne), a także przeszkody natury finansowej (wyjazdy te są zbyt kosztowne mimo stypendiów dla uczestników międzynarodowej wymiany). Władze, mimo iż

stworzyły formalne warunki dla mobilności studentów IP (plan studiów, organizacja kształcenia) powinny położyć większy nacisk na popularyzację wiedzy o systemie ECTS i intensywniejsze propagowanie korzyści płynących z międzynarodowej i krajowej wymiany studentów.

4. System opieki naukowej i dydaktycznej na ocenianym kierunku działa poprawnie. Wszelkie informacje związane z tokiem studiów, organizacją roku akademickiego oraz harmonogramem zajęć są w opinii studentów ogólnodostępne i podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Komunikaty i ważne informacje związane z wydarzeniami na Uczelni jak i dokumenty związane z organizacją studiów są udostępniane za pośrednictwem strony internetowej Instytutu Polonistyki oraz Uczelni, w systemie *Wirtualny Dziekanat*, a także w gablotach w budynkach Uczelni.

Studenci wysoko ocenili poziom merytoryczny oferowanych im zajęć, punktualność, gotowość do pomocy i życzliwość prowadzących, ich dostępność na regularnie odbywanych konsultacjach, możliwość kontaktu z nimi drogą elektroniczną lub telefoniczną, relacje z nauczycielami akademickimi i władzami Instytutu i Wydziału oraz ogólną atmosferę panującą w IP. W ich opinii organizacja studiów, rozkład zajęć w semestrze, długość i regularność przerw między zajęciami, organizacja sesji egzaminacyjnych są właściwe. Na terenie Uczelni działa stołówka studencka.

Zasady dotyczące dyplomowania opisane są w Regulaminie studiów w rozdziale 6. *PRACA DYPLMOWA (magisterska, licencjacka, inżynierska)*. Dobór promotorów następuje spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni. Akademia Pomorska nie ma uregulowań dotyczących liczby dyplomantów i seminarzystów przypadającej na jednego promotora, grupa taka nie liczy jednak zazwyczaj więcej niż sześć osób. Studenci filologii polskiej mają możliwość swobodnego wyboru opiekuna i tematu pracy dyplomowej, pozytywnie ocenili też pomoc, jaką otrzymują od naukowych opiekunów prac licencjackich i magisterskich.

Dostępność oraz sposób funkcjonowania Dziekanatu zostały ocenione przez studentów kierunku filologia polska pozytywnie. Każdy student ma również dostęp – poprzez swe indywidualne konto – do systemu Wirtualny Dziekanat, dzięki czemu uzyskuje wszelkie informacje dotyczące organizacji studiów (program i plan studiów, oceny końcowe, opłaty i stypendia itp). Studenci wysoko ocenili przydatność tego systemu.

Skargi i wnioski studentów związane z procesem kształcenia są kierowane bezpośrednio do Dziekana, a studenci w pełni aprobują taki sposób rozpatrywania indywidualnych spraw. Każdy rocznik studentów polonistyki ma swojego opiekuna, do którego zadań należy przede wszystkim bieżące wsparcie studentów w procesie kształcenia, w tym zorganizowanie na początku pierwszego roku spotkania informacyjnego, na którym studenci są zapoznawani z organizacją roku akademickiego, tokiem i regulaminem studiów oraz możliwościami pomocy materialnej.

Uczelnia prowadzi kształcenie na odległość za pośrednictwem platformy e-learningowej „moodle”. Na kierunku filologia polska odbywa się to jednak w ograniczonym zakresie, poprzez umieszczanie na platformie materiałów z zakresu trzech przedmiotów:

lektoratu języka niemieckiego i łacińskiego oraz technologii informacyjnej. Studenci ocenianego kierunku chętnie korzystają z takiej formy kształcenia, postulowali też wprowadzenie metody e-learningu na większej liczbie przedmiotów objętych programem ich studiów.

Studenci dobrze oceniają informacyjną wartość sylabusów, udostępnionych im za pośrednictwem strony internetowej Instytutu Polonistyki, podkreślając przydatność zawartych tam obszernych i wszechstronnych informacji w procesie kształcenia. Ich zdaniem przedstawione w sylabusach treści kształcenia, zestawy lektur obowiązujących do zaliczenia zajęć oraz sposoby weryfikacji postępów w nauce umożliwiają osiągnięcie założonych dla danego przedmiotu efektów kształcenia.

Podstawowym mechanizmem motywującym studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia jest – przyznawane osobom uzyskującym najlepsze wyniki w nauce - stypendium Rektora ujęte w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Kryterium ubiegania się o takie stypendium stanowi średnia arytmetyczna z ocen uzyskanych w poprzednim roku akademickim. Studenci wizytowanego kierunku mogą ubiegać się również o Stypendium Ministra.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej w Uczelni odbywa się na podstawie *Regulaminu ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów*. Dokument ten przewiduje wszystkie rodzaje stypendiów zawartych w art. 173 ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy. Podziału środków dokonuje Rektor Uczelni ze środków funduszu pomocy materialnej w porozumieniu z organami samorządu studenckiego. Proporcje między stypendiami a charakterze socjalno-bytowym a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów są zgodne z art. 174 ust. 4 *Ustawy o szkolnictwie wyższym*.

Uprawnienia do przyznawania stypendiów zostały przekazane Wydziałowym Komisjom Stypendialnym w myśl art. 176 ust. 3 ustawy. Większość Komisji stanowią studenci. Wnioski studentów kierunku filologia polska kierowane są do Biura ds. Kształcenia i Studentów i następnie rozpatrywane przez Wydziałową Komisję Stypendialną. Od decyzji wydanej przez Komisję przysługuje prawo złożenia odwołania do Odwoławczej Uczelnianej Komisji Stypendialnej. Stypendia są wypłacane na indywidualne konto studenta. Polityka naliczania opłat prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta i zgodna z Ustawą.

W opinii studentów sposób przyznawania stypendiów jest przejrzysty i sprawnie funkcjonujący.

W Uczelni działa Samorząd Studencki, który funkcjonuje na podstawie *Regulaminu Samorządu Studenckiego Akademii Pomorskiej w Słupsku* zaopiniowanym pozytywnie przez Senat Uczelni *Uchwałą nr R/0004/01/12 z dnia 25.01.2012r.* Samorząd ma dwupoziomą strukturę – działa na szczeblu wydziałowym oraz uczelnianym. Organami Samorządu Studenckiego są Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego, Rady Wydziałowe Samorządu Studenckiego oraz Starości roku (grupy). Kadencja Samorządu Studenckiego trwa dwa lata.

Samorząd Studencki opiniuje regulaminy obowiązujące w Uczelni, takie jak regulamin studiów czy przyznawania pomocy materialnej; uczestniczy w pracach nad tworzeniem tych dokumentów i wnosi do nich uwagi. Uczelnia zapewnia Samorządowi Studenckiemu niezbędne warunki do jego funkcjonowania w postaci pomieszczeń, sprzętu biurowego oraz

stałego budżetu przyznawanego na jeden rok kalendarzowy, z którego środki przeznaczone są m.in. na organizację corocznych Juwenaliów. Studenci pozytywnie oceniają relację pomiędzy przedstawicielami Samorządu a władzami Uczelni. W Uczelni działają również takie organizacje studenckie jak Akademicki Związek Sportowy, Niezależne Zrzeszenie Studentów, Zrzeszenie Studentów Polskich oraz Chór Akademii Pomorskiej.

Dokumenty przedstawione podczas wizytacji ZO PKA pozwalają stwierdzić, iż liczba reprezentantów studentów w Senacie spełnia warunki określone w art. 61 ust 3. Ustawy. W Radzie Wydziału znajdują się reprezentanci studentów z poszanowaniem art. 67 ust 4. Ustawy. Studenci posiadają swoich reprezentantów także w Komisjach Senackich (Statutowa, Budżetu i Finansów, ds. Nauki, Dydaktyki) oraz Komisjach Uczelnianych (Dyscyplinarna Uczelni dla Studentów, Odwoławcza Dyscyplinarna Uczelni dla Studentów, Dyscyplinarna dla Nauczycieli Akademickich), jak również w zespole pracującym nad zapewnianiem jakości kształcenia na kierunku filologia polska, czyli Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

W opinii studentów system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej w pełni spełnia ich oczekiwania; na spotkaniu z ZO demonstrowali wysoki stopień zadowolenia ze studiów, nie zgłaszając żadnych poważniejszych zastrzeżeń.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji na kierunek filologia polska na studiach I i II stopnia nie budzą zastrzeżeń.
- 2) System oceny osiągnięć, oceniany przez studentów jako przejrzysty, obiektywny i wystandaryzowany, mobilizujący w procesie uczenia się.
- 3) Władze Uczelni i Wydziału umożliwiają studentom uczestniczenie w międzynarodowych i krajowych programach wymiany, mobilność studentów filologii polskiej jest jednak niska ze względu na brak zainteresowania nią samych studentów. Należałoby położyć nacisk na propagowanie zasad, celów i korzyści związanych z systemem ECTS i jego możliwości w zakresie krajowej i międzynarodowej wymiany studentów.
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej działa sprawnie, służy wszechstronnemu rozwojowi studentów oraz osiąganiu przez nich założonych w programie studiów efektów kształcenia.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) System zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni funkcjonuje od roku 2010 r. Jego zasady zawarte zostały w *Uchwale Senatu Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie przy-*

jęcia „Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku”. Do podstawowych instrumentów zarządzania jakością kształcenia w Uczelni należały w pierwszych latach po wprowadzeniu WSZJK systematycznie prowadzone ewaluacje zajęć dydaktycznych. Opracowywane w ich wyniku raporty miały na celu formułowanie zaleceń, zgodnie z którymi podejmowano konkretne działania naprawcze.

Po wejściu w życie znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* podjęto działania mające na celu dostosowanie systemu zapewnienia jakości do nowych regulacji. Zmiany w funkcjonowaniu Systemu zostały wprowadzone uchwałami Senatu: Nr R/004/18/12 z dnia 28 marca 2012 r. wprowadzającą Aneks nr 1 do uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. *w sprawie przyjęcia Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku* oraz uchwałą Nr R/004/24/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r. wprowadzającą Aneks nr 2 do uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. *w sprawie przyjęcia Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku*.

Uchwała Senatu Nr RJ0004/18/12 z dnia 28 marca 2012 r. przewidywała następujące organy odpowiedzialne za Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości w Uczelni: Pełnomocnik Rektora ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat”, Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Plagiat, Instytutowe i Katedralne Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Komisja Weryfikująca Programy Kształcenia, Komisja ds. Ankietyzacji i Ewaluacji, Sekcja ds. Multimedialnych Technik Kształcenia, Koordynator ds. Praktyk, Koordynator Uczelnianego Programu LLP.ERASMUS, Komisja ds. Jakości Studiów Podyplomowych

Kolejny dokument, Zarządzenie Rektora Nr R/0210/42/13 z dnia 28 marca 2013 r. *w sprawie zmian w komisjach, rozwiązania niektórych komisji i powołania nowych komisji wchodzących w skład Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku*, wprowadził zmiany w strukturze Systemu. Zmieniono skład Komisji Weryfikującej Programy Kształcenia oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia na Studiach Podyplomowych. Rozwiązano Komisję ds. Ankietyzacji i Ewaluacji i Sekcję ds. Multimedialnych Technik Kształcenia. Na podstawie ww. Zarządzenia powołane zostały: Komisja ds. Badania Losów Absolwentów, Komisja ds. Praktyk i Staży, Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej, Komisja ds. Publikacji Informacji, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia. Pełnomocnik Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia otrzymał nową nazwę – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, natomiast Koordynator ds. Praktyk – Koordynator ds. Praktyk i Staży.

19 czerwca 2013 r. Senat Uczelni podjął ostatecznie uchwałę Nr R10004/32/13 *w sprawie zatwierdzenia Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku*. Zgodnie z tym dokumentem nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu zarządzania jakością kształcenia w Uczelni sprawuje Rektor. Prace związane z projektowaniem,

wdrażaniem, funkcjonowaniem i doskonaleniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku są następujące: tworzenie warunków do budowania kultury jakości, wspomaganie rozwoju i działań projakościowych poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni, opracowanie dokumentów pomocnych przy realizowaniu poszczególnych zadań w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, motywowanie pracowników i studentów do doskonalenia jakości procesu nauczania i uczenia się, podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności Uczelni, współpraca ze środowiskiem lokalnym, systematyczne przeprowadzanie oceny jakości kształcenia oraz wskazywanie kierunków zmian i doskonalenia.

W strukturze WSZJK funkcjonują obecnie instytutowe i katedralne komisje ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Za funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na poziomie Wydziału odpowiada Dziekan. Na wniosek Dyrektora/Kierownika Instytutu/Katedry Dziekan powołuje Instytutową/Katedralną Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a z członków Instytutowych i Katedralnych Komisji - Wydziałową Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wydziałowa Komisja podlega Dziekanowi wydziału i pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną.

Uchwałą Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego Nr WFH/03/13/14 z dnia 12 czerwca 2013 r. został przyjęty *Regulamin Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*. W skład Komisji, powoływanej przez Dziekana na dany rok akademicki, wchodzi: prodziekani, przedstawiciele instytutowych komisji ds. jakości kształcenia, koordynator wydziału do spraw praktyk zawodowych, przewodniczący samorządu studentów Wydziału Filologiczno-Historycznego, przedstawiciel doktorantów. W pracach komisji uczestniczą z głosem doradczym pracodawcy (m.in. opiekunowie praktyk zawodowych i pedagogicznych). Funkcję przewodniczącego Komisji pełni Dziekan, który wchodzi w skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Sprawozdania z działalności Komisji są jawne i publikowane na stronie internetowej Akademii Pomorskiej w Słupsku. Komisja w obecnym składzie funkcjonuje na podstawie *Zarządzenia Dziekana Nr D/2/2013 z dnia 27 września 2013 r. w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*. Analiza dokumentacji wykazała, iż Komisja proceduje stosownie do przyjętego Regulaminu i podejmuje działania zgodne kompetencjami.

Zasady funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Polonistyki na Wydziale Filologiczno-Historycznym w roku akademickim 2013/2014 zostały zatwierdzone na Radzie Instytutu Polonistyki w dniu 26 czerwca 2013 r. Zgodnie z tymi zasadami Instytutowa Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest powoływana przez Dziekana na wniosek Dyrektora Instytutu na dany rok akademicki w celu zapewnienia właściwych warunków funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Do jej zadań należy podejmowanie działań na rzecz

zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Instytucie Polonistyki, takich jak monitorowanie rozwoju naukowego kadry, analiza opinii studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych, badanie losów absolwentów, monitorowanie procesu dyplomowania, współpraca z pracodawcami w celu dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Z działań podejmowanych przez Instytutową Komisję sporządzany jest raport, który wraz z wnioskami jest przekazywany Radzie Instytutu Polonistyki, Radzie Uczelnianej Samorządu Studenckiego oraz udostępniany pracownikom Instytutu. Dyrektor Instytutu po zapoznaniu się z raportem Komisji ustala program naprawczy i odpowiada za jego realizację. Badanie skuteczności działań naprawczych jest dokonywane w następnym roku akademickim.

Do zadań Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Instytutu Polonistyki należy także kontrola merytorycznej i formalnej poprawności programów kształcenia oraz ich zgodności z wymaganiami KRK, a także działania mające na celu doskonalenie tych programów. Komisja Instytutowa gromadzi napływające w trakcie roku akademickiego propozycje studentów, nauczycieli akademickich, przedstawicieli pracodawców i absolwentów dotyczące doskonalenia programów i efektów kształcenia, przeprowadza dyskusje w tym zakresie i przedkłada swoje propozycje Radzie Naukowej Instytutu, a po ich zaopiniowaniu - Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wydziałowa Komisja przekazuje swoją opinię do Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego, która podejmuje decyzję o zatwierdzeniu lub odrzuceniu tych propozycji. Ostatecznej weryfikacji programów kształcenia dokonuje Uczelniana Komisja Weryfikująca Programy Kształcenia, w skład której wchodzi przedstawiciele pracowników naukowo-dydaktycznych z różnych jednostek wydziałowych, także z Wydziału Filologiczno-Historycznego, a zatwierdza je Senat Uczelni.

Zgodnie z dokumentem ustalającym zasady funkcjonowania WSZJK w IP (zał. 5 *Raportu samooceny*) Instytutowa Komisja weryfikuje także efekty kształcenia, m.in. przez okresowy przegląd programów kształcenia, w tym sylabusów, w trakcie którego sprawdza się treści programowe, odpowiednią dla nich liczbę godzin zajęć i punktów ECTS, dobór metod dydaktycznych i sposobów weryfikacji efektów kształcenia. Pracownicy IP na spotkaniu z ZO stwierdzili jednak, że w rzeczywistości nie mają możliwości modyfikacji sylabusów, które zostały przejrane tylko raz po ich powstaniu – systematyczna korekta sylabusów przez osoby prowadzące zajęcia wydaje się konieczna nie tylko ze względu na niespójność i liczne błędy wskazane przez ZO w tych dokumentach, ale i na sam proces doskonalenia kształcenia.

W procesie weryfikacji efektów kształcenia biorą także udział studenci ocenianego kierunku za pomocą ogólnouniwersyteckiej ankiety ewaluacyjnej wypełnianej w systemie HMS „Wirtualny Dziekanat”. Ankietyzację prowadzi się w Uczelni od 2010 roku, ale jej zasady określiła ostatecznie Uchwała Senatu Nr R/0004/27/13 z dnia 29 maja 2013 r. ustalając zarazem trzy rodzaje ankiet: oceniające nauczycieli akademickich, pracowników administracji oraz przyczyny rezygnacji ze studiów. Ankietyzacja nauczycieli akademickich jest prowadzona raz w semestrze, na ostatnich zajęciach dydaktycznych. Ankiety funkcjonują w formie elektronicznej i są anonimowe. Z przeprowadzonego procesu ankietyzacji sporządzany jest pisemny raport, który zawiera zbiorcze zestawienie wyników. Po zakończeniu ankietyzacji Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat” przesyła wyniki ankiet dyrektorom Insty-

tutów/Katedr, kierownikom jednostek międzywydziałowych. Instytutowe i Katedralne komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia opracowują zestawienie wyników przeprowadzonej ankiety, które następnie przekazują do Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wydziałowa Komisja przesyła zbiorcze zestawienie wyników ankiety do Uczelnianej Komisji Oceniającej, która dokonuje analizy wszystkich zestawień, a jej wyniki przekazuje Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Przewodniczącemu Komisji ds. Publikacji Informacji. Wyniki ankiet dotyczących oceny nauczycieli akademickich przez studentów są przechowywane w formie elektronicznej przez okres 5 lat w Biurze Nauki.

Dodatkowym narzędziem weryfikacji efektów kształcenia są w Instytucie Polonistyki ankiety ewaluacyjne przygotowane przez IK ds. WSZJK, które wypełnia student filologii polskiej po skończonym cyklu zajęć. Taką ankietę przeprowadzono w zeszłym roku akademickim na jednym roku, a od I semestru tego roku obejmuje ona wszystkie lata i przedmioty ocenianego kierunku. ZO przedstawiono wypełnione formularze takiej ankiety z datą 21.01.2014 r, trudno jednak mówić na tym etapie o ich wpływie na doskonalenie procesu kształcenia.

Opracowane dla Wydziału wyniki studenckich ankiet ewaluacyjnych (taki raport za rok 2012/2013 przedstawiono zespołowi oceniającemu) trafiają do IK WSZJK, która przygotowuje sprawozdanie dla Instytutu Polonistyki. Wyniki wydziałowych i instytutowych ankiet omawiane są na zabraniu pracowników Instytutu; jeśli ocena nauczyciela jest niska, dyrektor IP zarządza interwencyjną hospitację i rozmowę z pracownikiem (procedury te są zwyczajowe, niespisane). Dotychczas nie było w IP takiej konieczności.

Hospitacje zajęć dokonywane na podstawie Uchwały Senatu Nr R/0004/02/13 z dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie *wprowadzenia procedur hospitacji zajęć dydaktycznych* są jedną z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni i na wydziale. ZO odniósł wrażenie, że w IP hospitacje zajęć są nie w pełni wykorzystywanym sposobem doskonalenia jakości kształcenia oraz weryfikacji jego efektów. Systemowe hospitacje odbywają się tylko w pierwszym roku pracy młodych nauczycieli akademickich (przeprowadza je zastępca dyrektora IP, zespołowi oceniającemu przedstawiono niedatowaną dokumentację dwóch takich hospitacji). W IP nie ma wewnętrznego regulaminu hospitacji, a dyrektura Instytutu nie widzi potrzeby doskonalenia tych procedur.

Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni. Oceny dokonuje komisja powołana przez dziekana. Ocena przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na dwa lata lub w każdym czasie na wniosek dziekana lub zainteresowanego swoją oceną nauczyciela akademickiego. Nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora zatrudniony na podstawie mianowania podlega okresowej ocenie nie rzadziej niż raz na 4 lata.

Zapewnieniu wysokiej jakości prac dyplomowych służy procedura antyplagiatowa przedstawiona w *Regulaminie określającym zasady funkcjonowania „Systemu Plagiat.pl* w

Akademii Pomorskiej w Słupsku”. Stwierdzenie oryginalności pracy dyplomowej jest warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego. Dokonana przez ZO ocena procesu dyplomowania wykazała jednak uchybienia w tym zakresie, przede wszystkim zawyżanie ocen końcowych i powierzanie funkcji promotora prac magisterskich niesamodzielnym pracownikom naukowym.

Reasumując: analiza funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia w IP wykazała jego liczne słabości, skutkujące brakiem efektywności w takich obszarach jak: monitorowanie programów kształcenia i ich dokumentacji (sylabusy, system ECTS, organizacja praktyk), proces dyplomowania, obsada zajęć, mobilność studentów, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w tworzeniu kultury jakości. Akademia Pomorska podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni, na Wydziałach i w Instytucie Polonistyki jest przejrzysta, wdrażany system zapewnienia jakości kształcenia powinien być efektywny, trudno jednak ocenić jego skuteczność w tej chwili, najważniejsze dokumenty budujące WSZJK w Uczelni i Instytucie Polonistyki są bowiem świeżej daty. Większość przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu dokumentacji dotyczącej działania WSZJK sporządzona została w ciągu ostatnich sześciu miesięcy, obejmuje analizy semestru letniego roku akademickiego 2012/2013 oraz semestru zimowego 2013/2014, wtedy też dokonano istotnych zmian w strukturze systemu zarządzania jakością kształcenia i wprowadzono nowe procedury. Świadczy to o intensywnej pracy IK ds. WSZJK, dyrekcji i pracowników IP nad budowaniem procedur projakościowych, czas teraźniejszy narracji o WSZJK w Akademii Pomorskiej i Instytucie Polonistyki powinno się jednak zamienić na czas przyszły.

2. W procesie zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale oraz w Instytucie Polonistyki biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni. Są to władze wydziału i kierunku, członkowie wydziałowych i instytutowych komisji ds. jakości kształcenia, pracownicy naukowo-dydaktyczni. Studenci mają swój udział w Instytutowych i Wydziałowych komisjach ds. jakości kształcenia, biorą udział w każdym etapie procesu ankietyzacji, na stronie internetowej Wydziału i Instytutu oraz platformie „Wirtualny Dziekanat” mogą odnaleźć informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, mają też dostęp do elektronicznej informacji w zakresie oferty i programów kształcenia, sylabusów, przedmiotów fakultatywnych, seminariów, zasad zaliczania i harmonogramu zajęć i sesji egzaminacyjnej, możliwości i form pomocy materialnej i socjalnej.

Uchwałą Senatu Nr R/0004/12/13 z dnia 27 marca 2013 r. został wprowadzony *Regulamin badania losów zawodowych absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku*. Badaniem tym zajmuje się Komisja ds. Badania Losów Absolwentów. Dane dotyczące kariery zawodowej absolwentów dostarcza dla Komisji Biuro ds. Karier i Współpracy z Gospodarką. Do zadań Komisji należy szczegółowa analiza danych przekazywanych w formie raportu wstępnego przez Biuro Karier i Współpracy z Gospodarką, ewaluacja pozyskanych danych, sporządzanie raportu końcowego, przekazanie go władzom rektorskim, dziekańskim, Pełnomocnikowi ds. Jakości Kształcenia, przekazywanie wyników badań do Komisji ds. publikacji infor-

macji. Ponieważ określony *Regulaminem* system badania losów zawodowych absolwentów został wprowadzony w marcu 2013, trudno w tej chwili ocenić jego skuteczność.

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Uczelnia monitoruje potrzeby rynku pracy. Organem konsultacyjno-doradczym Akademii Pomorskiej i Samorządu Miasta Słupska jest Kolegium Samorządowo-Akademickie, którego członkami są: Prezydent Miasta Słupska, Przewodniczący Rady Miasta Słupska, przewodniczący wszystkich klubów radnych działających w Radzie Miasta Słupska, Rektor oraz Kanclerz Akademii Pomorskiej. Posiedzenia Kolegium odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Organem doradczym i wspierającym działania Akademii Pomorskiej jest też Rada Gospodarcza przy Akademii Pomorskiej w Słupsku, w skład której wchodzi: Rektor, Prorektor, Kanclerz oraz przedstawiciele instytucji państwowych i samorządowych, przedstawiciele pracodawców oraz organizacji samorządu gospodarczego, przedsiębiorców i instytucji finansowych. Rada zbiera się co najmniej dwa razy w roku.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+	+	+	+
umiejętności	+/-	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka jest w trakcie budowy przejrzystej struktury zarządzania kierunkiem studiów, na efekty trzeba jednak poczekać. Wątpliwości wyrażone przez ZO w raporcie powizytacyjnym, dotyczące spójności wszystkich elementów procesu kształcenia i jego doskonalenia, dowodzą, że WSZJK w jednostce nie działa jeszcze sprawnie.

2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą obecnie głównie interesariusze wewnętrzni, choć jednostka podejmuje starania o włączenie do tego procesu interesariuszy zewnętrznych.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		+			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
3	program studiów			+		
4	zasoby kadrowe		+			
5	infrastruktura dydaktyczna		+			
6	przewodzenie badań naukowych ¹		+			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		+			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Merytoryczne kompetencje i działalność naukowo-badawcza kadry, infrastruktura, opieka naukowo-dydaktyczna i materialna nad studentami nie budzą większych zastrzeżeń. Zakładane w programie i sylwetce absolwenta efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia.

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Korekty wymagają: program studiów I stopnia (zwiększenie na studiach I stopnia liczby przedmiotów polonistycznych i ogólnohumanistycznych do wyboru poza blokiem specjalnościowym), wymiar praktyk specjalnościowych, dokumentacja procesu wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji (macierze, sylabusy, ECTS), proces dyplomowania (stwierdzono zawyżanie ocen). Należy zachęcić studentów do udziału w krajowych i międzynarodowych programach wymiany, zwiększyć udział interesariuszy zewnętrznych w procesie wdrażania WSZJK. Struktura tego systemu wskazuje na jego przyszłą efektywność, większość działań w tym zakresie podjęto jednak dopiero w ostatnim roku, a analiza dokonana w raporcie powizytacyjnym dowodzi, że wdrażany w Instytucie Polonistyki WSZJK nie działa jeszcze w sposób w pełni skuteczny.

W odpowiedzi Akademii Pomorskiej w Słupsku, podpisanej przez JM. Rektora, oraz Dziekana Wydziału Filologiczno-Historycznego, stwierdzono, że władze Instytutu Polonistyki AP oraz członkowie zespołu przygotowującego raport „postanowili przyjąć uwagi zespołu oceniającego PKA. Pragniemy podkreślić, iż zamierzamy zastosować się do wszystkich uwag krytycznych wskazanych w raporcie z wizytacji (...)”. W dalszej części odpowiedzi Uczelni wskazano konkretne obszary, w których zostaną przeprowadzone działania naprawcze, takie jak program kształcenia, dokumentacja procesu wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji, wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Instytucie Polonistyki AP.